

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Corfu skriver man under d. 9 Febr. Den gamle tigren ligger i bojor. Ali Pascha är fången, och utställes nu, belastad med kedjor, till åskådande ibland den stadens ruiner, som han så länge uppfyllt med fasa och blod. En boi, den beryktade Athanasios Waya, Albanesare och renegat, hittills blind verkställare af Alis ordres, och som en gång sade till Herr Poucqueville: "Om min Herre befalte mig, att med en dolk nedergöra min hustru och mine barn, skulle jag på stället göra det," har förrådt detta föremål för sin tillgifvenhet. Han öfverlemnade honom d. 2 Febr. till Chorschid Pascha med alla dess skatter, emot löfte om bibehållande af sitt eget lif. Det var äfven han, som gaf eld på Kardakioterne; han, åt hvilken Ali i Mars 1814 hade uppdragit, att mörda H. r. Poucqueville. Man förmodar, att han jemte sin Herre skall afsäudas till Sultanen; och denne skall säkert, oakadt alla löften, låta hänga honom; det skall endast vederfaras honom rättvisa. Grekernas säker gå dagligen bättre: Sulioterne låfa upbränt alla misselmanska byar i Tzamarien, för att straffa de Beyr, som å nyo slagit sig till Chorschid. Från Morea erfar man landets fulländade organisation och att Lazaros Konturiotis från Hydra blifvit utnämnd till Storamiral. Senaten har tillbudit 1 1/2 million Piaster, för att köpa 60 krigsskepp. Turkarne å sin sida ha i Constantinopel utrustat 70 fartyg af olika storlek, med landstigningstrupper; de torde snart visa sig i Archipelagen. Redan har den Helleniska flottan i god ordning utlupit emot dem. På Candia följer den ena segren efter den andra. Suda och dess fäste äro i Kretensernes våld. — Oakadt berget Athos blifvit försäkradt om Turkarnes skydd, (emot erläggande af 500 pungar) förlora klostren på detta berg sina inneånare mer och mer; nära 500 munkar hafva dragit bort och fört med sig allt guld, silfver, och öfrige kyrkoskatter, man vet icke hvart. Man väntar dagligen en Pascha med 3000 man, för att taga berget i besittning, och det heter redan, att 4000 man inrykt hvilka ödelagt fyra kloster och ombragt de yngre munkarne, som varit beväpnade, och endast skonat de gamle. Man berättar, att de rikaste invånarne på Hydra i hemlighet bragt sina kostbaraste saker på tjugu skepp, för att föra dem till Europa, under förevändning, att desse fartyg skulle strida emot Turkiska flottan. Folket hade kommit under snud därmed och upväckt en resning. Biskoppen i Castor Rosso hade ankommit till sitt stift med fem hundra nys värfvade Greker, men

blef öfverfallen och innesluten af Bejens i Negro-ponte broder som landstigit med 300 man. Turkarne väntade ännu förstärkning. Från Thessalonik skriver man under d. 15 Febr. Här herrskar djupaste lugn, Frankerne njuta allt möjligt skydd, och grekerne oroas icke mer sedan någon tid. Tre till fyra tusende turkar stå vid Kassandra, för att vid första vink begifva sig till kusterne, där deras närvaro torde blifva nödvändig, emedan grekerna på de närbelägne öarne blifvit förstärkte och hota med en landstigning. Härvarande Pascha hade låtit kuöra, att han inom kort väntade en turkisk escader i hamnen, och att han erhållit denna underrettelee från Constantinopel. Denna escader är, såsom man påstår, en afdelning af den turkiska flotta, som blifvit utrustad i huvudstadens arsenal och i Dardanellerna. — Bref från Odessa af d. 21 Febr. berättar, att man där äger hopp, få se Kejsaren under loppet af nästa månad i deras trakter, och att sora leveranscontrakter sedan trenne veckor afslötos för arméen. I Nikolajew utrustas en expedition, som, efter utseende, är bestämd till insköpning af landtrupper. — Enligt den till Wien senast ankomna turkiska post, var Constantinopel lugnt, oakadt de där liggande många trupper; man ville veta, att Österrikiska internuntien, greve Lützow, hade åt Reis Effendi öfverlemnadt en den 23 eller 24 Januari daterad note, hvori den förmodan uttryckes, att Ryssland icke skall anse Reis Effendis note af d. 2 December för tillfyllestgörande, och Porten till följe däraf uppmånades, att ovilkorligt ingå uti Rysslands ännu ej uppfyllda fordringar, emedan Österrikiska hovvet ogerna skulle se, att dess bemödanden för fridens bibehållande icke förde till något gynnande resultat. I detta fall skulle Kejsaren återtaga sin bemedling. Man var i Constantinopel nyfiken att veta, hvad svar Reis Effendi skall meddela på denna note; ända till d. 11 Febr. vid postens afgång var det ännu icke gifvit.

Spanien. Ibland de 145 deputerade äro: 1. Grande, 28 andelige (1. Biskopp, 15 Dignitärer och Canonici) 2 Titulares från Castilien, 27 Jordägare, 10 Handlande, 1 Fabrikant, 23 militärer (4 Generaler, 4 Gouie, 4 artillerie — 4 sjöofficerare), 5. Läkare, 17 regeringens embetsmän, 5 ex-ministrar, 2 deputerade från Canarierna. Två af desse deputerade voro medlemmar af de constituerande Cortes 1812; en af ledamöterna 1812. Till vice president är H. r. Salbato, deputerad från Catalonien, utvald. Någre vilja påstå, att Riego, efter sin nu antagna sinnesart, hörer till de mo-

derataste af de deputerade. Har en sådan förändring föregått med honom, måste man ock antaga, att, då han blifvit vald till president, pluraliteten af den nya congressen måste bestå af sådana moderata, och detta vore väl den enda förutsättning, under hvilken det låter tänka sig, att den nya ministären skall kunna hålla sig under Martinez de la Rosas ledning. Genom de discussioner, man har att förvänta i Congressen, skall man väl snart erhålla ljus häröfver.

Frankrike. Journal de Paris berättar såsom ett kringlöpande rykte, att det lyckats Berton och Delon, att inskeppa sig. — Gazette de France säger, att några oroligheter utbrustit i Brest, hvilka likväl icke haft någon påföljd. Det första ryktet har icke bekräftat sig. Private berättelser från Paris stå i motsägelse med de offentliga underrättelserna öfver ställningen af oroligheterna i vester; flera trupper skola ännu hafva blifvit ditskickade; men detta beror allt på rykten, som tyckas förtjena föga förtroende. Men säkert torde det vara, att det lyckats General Berton med ett af hans hufvudsystémål, nämligen att sätta ig frihet dem, som blifvit anklagade och dömda för den förra conspirationen i Saumur, hvarföre också icke fråga mera var om revision af den öfver dem fällda krigsrättens dom. Hvad som sades om oroligheter i Elsass och Lothringen, fann ingen tro. — D. 3 Mars kommo tre detachementer ny-consciberade från Moriban — och Nordkust-departementet till Rennes, för att completera de där liggande trupperne, nämligen ett linie- ett artilleriregemente och en train-escadron. Öfverhufvud äro truppmarscherne i vester ganska mångfaldiga. Man vill äfven veta, att flera hela regementen blifvit beordrade till Bretagne. Schweitzer-regementet Högger af Kongl. Gardet, som låg i besättning i Orleans, hade marcherat till Naumur, för att förena sig med den corps, som fått sig uppdragit, att tillintetgöra de opproriska. — Det af grefve Bastard föreslagna amendement enligt hvilket flera fall af förseclaer emot tryckfrihetslagen endast skulle dömmas af polisdomstolar, försvarade, ibland andra, Hertigen af Broglie uti ett förträffligt tal; emellertid hade det ett olyckligt öde. Gref Bastard, (som för öfrigt räknas till de strängare royolisterne) hade äfven gjort proposition om Juryns bibehållande; men den misslyckades med 130 röster emot 90. En liberal tidning tröstar publiken, med tämligt förtroende, öfver detta olyckliga utslag, så mycket mer, som ett af hufvudena för domarståndet, uti nämnde grefve, kannat yttra sig så liberalt, Ty därigenom vore klart, att man alldeles icke ha-

de att befara, att ledamöterna i de Konglige domstolarne skulle hafva mindre afseende på den offentliga rösten, än edsvärne. — D. 12 Mars föll dom vid domstolen i första instansen uti det märkvärdiga målet emellan Generalerne Montolon och Bertrand å ena sidan och Hr Lafitte å den andra; enligt densamma anses de klagandes qualification, att fordra utbetalningen, ännu icke fullkomligen constaterad; men däremot antogs Hr Lafittes anbud, att deponera skulden.

England. D. 12 dennes genomdref Skattkammarskansleren i underhuset tredje läsningen af 5 procentens billen, efter en debatt af Hr Tierney med general-sollicitorn. — Därpå förvandlade huset sig till ett utskott öfver superannuations-acten, och skattkammarskansleren föredrog en resolution därpå, enligt hvilken landet skall till hälften vinna lindring uti den hittills under rubrik af annuations-act utgjorda afgift, därigenom, att 5 procent af alla löner öfver 100 pund och 2 $\frac{1}{2}$ procent af alla därunder, afdragas. Måttstocken för superannuations-bevillningen blifver en tollstedel af lönen för hvarje femårig tjenst, så att en sextiårig tjenst berättigar till hela beloppet. Vissa reductioner skola ock äga rum på lönerns belopp, då de ställen, hvilka de tillhöra, blifva lediga genom dödsfall eller afsked, och till dess skola 10 procent betalas på det belopp, som skall nedsättas. Detta äro hufvuddragen af den af skattkammarskansleren föreslagna och i form af en resolution antagna plan. Konungen sjelf gifver ett ädelt exempel genom frivillig uppskrif af icke mindre än en tiondedel af de till hans personliga utgifter anvista medel. Af de därtill bestämde 300,000 pund afsäger sig Konungen 30 000. — Man erfar att de i åkerbruksutskottet varande jordägare gjort det förslag, att anmoda regeringen om ett lån af 1 million pund emot låg ränta på magasinerad spannmål, hvarpå Marquis Londonderry och Hr Robinson lemnade rummet, på det de öfriga ledamöterna skulle kunna rösta däröfver, då 10 voro därför och 10 däremot; men ordförandens röst afgjorde likväl för förslaget. Vidare föreslogs, att närvarande system i afseende på införseln skulle fortfara, till dess 80 S. pris inträffat, och hemmarne således blifvit öppnade; då skulle införsels-maximum sättas till 70 S. och en afgift af 15 S. äga rum, så länge medelpriset håller sig under 80, och af 5 S., så länge det blifver öfver 80 och under 85 S. Detta blef med stor pluralitet antagit.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

Från Stockholm.

Måndagen d. 1 April.

Resension.

(Slut fr. N:o 95.)

I så svarta färger ser denne författare följderna af constitutionens antagande och Cortes's åtgärder. Hans grunder hafva vi sett, och visat, hvarföre vi ogilla dem. Boken har för öfrigt ett verkligt värde, genom de däri framställda facta, från hvilka man lätt kan skilja de skelva åsigtterna, dem förf. har gemensamma med ett stort litterärt parti. — Till slut vilja vi anföra en kort och vacker målning af Spanska national-karakteren.

Spanioren är stolt, men ej föfång, värderar sitt mera än andres, följaktligen äfven sitt land mera än andra länder, han talar aldrig illa om sin öfverhet, emedan han därigenom tror sig nedsätta sig sjelf. Han hatar i allmänhet förtal; såsom stort fel anses att vara en svassande storpratare (murmurador); det gifves för honom ingen medelväg imellan vetande och okunnighet. — Han tvillar aldrig, hellre förnekar han sin tro åt all, hans insigt är alltid fullkomnad eller ingen; i sednare fallet blygs han aldrig att erkänna sin okunnighet. Han värderar kunskaper och rikedom föga; har få behof och mycken förmåga att umbära. Hans grundsats är att med hvad han redan äger bestrida sina behof, och ej förvärfva något. Han älskar friheten, men underkastar sig lätt pligtens och sannings tvång, men icke ödet, förr än han derpå utfömt sina krafter. Hvad han företager, bringar han till utförande, men är långsam i sina beslut och visar ovilja mot allt nytt och främmande. För industri och förvärfvande har han i allmänhet föga böjelse, ty han älskar ej guld. Alla förvärfvade egenskaper, kunskaper talanger, penningar värderar han ringa, men desto högre de medfödda, skönhet, förståd, qvickhet och en hög själ. Inom alla klasser råder stor aktning för könet. Alla äro höflige och de förnämare förekommande i sitt umgänge med de lägre. Hat och förakt för det nedriga och låga herrskar lika i alla klasser.

—
Af trycket har utkommit:

Ytterligare handlingar, rörande Näringsfriheten. Stockholm, tryckt hos Ernst Adolph Ortman, 1822.

Den långa, sega striden om skrävasendet och om betydelsen af 1810 års concessioner väcker nu mera knappast något interesse; nästan allt, som kan sägas mot eller med, är redan sagdt; och om någon ny tanke eller ny ordvändning skulle framkomma, gör den dock icke stort till saken, sedan de hufvudsakliga grunderna på båda sidor äro framdragna, eller, för att tala i liknelser, ankomsten af en och annan lätt ströfcorps förändrar ingen ting i de stridande härarnas verkliga styrka och ställning, sedan kärntrupperne, liniregimenterna redan chargerat.

För fullständigheten skall vilja vi dock anmäla dessa handlingar, ehuru de flesta bland dem redan äro kända. De utgöras af 1:o Justitie-Ombudsmannens underd. hemställan (af d. 11 Dec. 1820) angående uphörande af bönhasjagten samt Skräddare-, Skomakare-, Hattmakare- och Sockerbagare-handtverkens befriande från skrätvånget; 2:o Kongl. Brevet (af d. 29 i samma månad), med bifall till hemställan om bönhasjagten uphörande och med befällning till Commerce-Collegium (så lär det vara; i trycket kan ej skönjas, till hvem brevet är ställt) att infordra förklaringar och sjelf yttra sig öfver Justitie-Ombudsmannens förslag; 3:o Stockholms Magistrats utlåtande i ämnet (af d. 6 April sistl. år); 4:o Borgerskapets Äldstes förklaring af d. 24 Mars s. å); och 5:o De i fråga varande fyra skräens äldermäns underd. förklaring.

Om Justitie-Ombudsmans-befattningen ej vore förtretlig genom något annat; vore han det endast genom all den otidighet, Ombudsmannen får upbära, i fall han under utföningen af sitt kall, råkar att stöta på något ömtäligt skränäste. Ännu är i friskt minne allt, hvad Götheborgs Skomakare utöst mot honom; just för denna fråga, hvilken de här anmälda handlingar angå; och de fyra Stockholmska äldermännen hafva ej eller skonat honom för, hvad deras hjertas fatabur kunat åstadkomma. De tala om "omogna projecter och nyhetsförsök." De säga, "att endast den läkunige och nyhetsmakaren, som, för genomdrifvandet af ensidiga planer, ej skyr att väcka missnöje och oro ibland nationen, kan påstå öfverändakastande af denna rätt "(Borgare-

ståndets och handverks-societeternas rätt att bibehålla sina skrå-privilegier). Nu ären J således stämplade, J alle, som striden mot skråväsendet! J viljen genomdriva ensidiga planer! I skyn ej att, till vinnande af detta ändamål, väcka missnöje och oro ibland nationen! Besinnen, att J ären ingen ting mindre än orostiltare, uprorsmakare, som önska att väcka missnöje! Regeringen måste öppna ögonen öfver Er, och Ert straff kan ej blifva mindre än förrädars. Att J blifven öfverbeviata om edra brottsliga stämplingar, läser icke vara tvifvel underkastadt, då J ären inför thronen offentligen angifne af fyra bofasta, välkända åldermän, som nog veta, hvad reconvention skulldrabba dem, i fall de icke kunde leda sin angifvelse i bevis, utan blott gjort den i fåkunnighet och under utgjutelsen af sitt hjortas ilska. Man vill icke förmoda, att de bland sina privilegier räkna det att få ostraffadt utösa de grofvaste tillvitelsor mot andra, som äro olycklige nog att icke länka lika med dem.

Äfven i förevarande skrift uprepas den eviga klagan, att skriftställare och personer, som ej hafva med saken ett göra, befatta sig med projector och lagförklaringar. Sant är, att dessa nybetakrämare äro ogement besvärliga. Men hvad skall man göra? Hvar och en sköter sitt handverk. Likasom desse klädlingrige publicisterna häckla byxor och skraddare, stöflor och skomakare; så hafva ju äfven skraddarne och skomakarne numera — ty allt smittar — företagit sig att häckla publicisterna och deras skrifter, ehuru, enligt den goda afsöndringsprincipen, ingen borde blanda sig i sin nästas välfångna handverk, utan den ene hålla sig beskedligt vid sin penne, den andre vid sin näl eller syl. Men världen är så ond, att, likasom min son på Galejan berättar om balen på Cap, man blifver, utan att vilja eller veta ordntal, indragen i dansen.

Orsaken, hvarföre den litterära bildningen fått så föga insteg bland handverkare i allmänhet, hafva de fyra Hr Åldermännen ganska riktigt upgifvit, i det de sagt, att handverkeriernas "festa ledamöter till en början väljas ur de mest oupplysta folkklasser." Det, som i Sverige mest liknar lifegenskap och trældom, är lärpojkelifvet; och den, som i barndomen inträder i denna skola för humanitet, litterär lifdning och sedlighet, han måste gå långt därifrån. Det förakt, man någon gång märker emot handverkaren, är endast på detta sätt förklarligt; ty hans kall är annars ganska aktningvärdt. Men verkstads-instituterita afskräcka hvarje far, som har väl upfostrade barn, att skie-

ka dem dit, och hvarje yngling af seder och bildning att sjelf begiiva sig i lära. Mången skulle likväl önska att få sina barn till handverkare eller sjelf blifva det; men han afskräcket af åtankan på lärpojketiden. På detta sätt måste ju den aktningvärda handverkare-corpsen beständigt recruterat med nationens afskum; och man måste förvånas, att ändock bland den finnes så många vältänkande och förståndiga män — ett fenomen som till största delen förklaras därigenom, att söner och anförvänder gå in i handverkarens yrke och af slägtkärleken vårdas mot verstadsländets värsta värning. Men äfven detta motgift är isednare tider mycket försvagadt, genom de förnögnare handverkarnes mani att vilja bringa sina söner till embetsmän, hvilken mani åter härleder sig från den missaktning, som vidlädar handverkarståndet, just därför att nästan ingen bildad människa kan, för lärotidens skull, inträda där.

Den brist på industri, den fallenhet att miss-hushålla och slösa, som man allmänt förebrått Svenskarna, har samma rot. Sambandet mellan näringsfriheten och fallenhet för industri är ganska stort och ganska lätt att se. Om medborgaren från alla sidor märker tvång och inskränkning och missaktning för handverkarna, för näringsidkaren; huru skall han då upmuntras till industri? Huru skall han då få begrepp om dess värde? Ett lif, fritt från göromål, eller åtminstone från dem, som synas, en existens, utan yttre tecken, att den i anletes svett förvärfvas, är ju det hederligaste; detta sätt att lefva måste då eftersträfvast. Är det förenadt med magt, med verkligt embetsmannainflytande, så läcker det med så mycket oemotståndligare behag. Här af födes förakt för arbetet, åtminstone för det, som ej kan förrättas inne vid skrifbordet. Slutsatserne äro lätta att göra.

(Slut e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Bref från Venedig, Ancona, Ragusa och Cattaro bekräfta Alis utleverering eller tala därom, såsom om ett allmänt utspridt rykte. Enligt bref från Moldauiska gränsen föranstaltades en militärisk fäst af Turkiska befälhafvaren; men man kände icke med visshet om det var i anledning af Alis undergång eller någon Sultaninnas nedkomst. En del af de vid Pruth strömmen allt för hopträngda Ryske trupperne har blifvit förlagd längre tillbaka, likväl så, att de hvar fjortonde dag

aflösa de avancerade corpserna genom andre. Från Odessa skrifer man under d. 25 Febr. I detta ögonblick erfara vi från Petersburg af d. 18, att Senatoren Tatitschew emottagit en vigtig mission till Wiener hofvet, som beträffar Ryska Cabinetets svar på Reis Effendis note d. 2 December. Enligt privata bref har Ryska Kejsaren vid dess synnerligen vänskapliga förhållanden med Österrikiska hofvet, och under hänsigt på den redan under d. 12 Febr. omnämnde note, hvori han ovilkörligt fordrar Moldaus och Wallachiets utrymmande och Hospodarers utnämning, så väl som de öfrige punkternes uppfyllande, genom nämnda mission velat gifva Österrikiska hofvet ännu ett bevis på sin fredliga sinnesstämning, hvarvid likväl skall vara uttryckt, att Reis Effendis note omöjligen kan tillfredsställa Ryssland, och Österrikiska hofvet följaktligen anmodas att förklara sig öfver det system, som det ämnar följa, i händelse af ett fredsbrott. — Om en ny underhandling med Porten är ingen fråga mer. — Från Bessarabien berättar Stafette-underrättelser, att det 8000 man utgörande avantgardet af den förr vid Constantinopel lägrade stora Turkiska arméen, hade ankommit till Ibraïl. Vid Donau hvimlar allt af Turkar. I Ruschtschuk har mycket artilleri och amunition ankommit från Constantinopel; äfven vid Silistria inträffade d. 21 Febr. 13,000 Asiatier, och fortsatte genast vägen öfver Donau. Det säges, att de äro en liten del af de från Adrianopel esterräckande trupper. Plundring och förhärjning utmärka deras väg.

Spanien. Konungen har, för att, så mycket, som står i dess förmåga och kronans värdighet tillåter, lindra rikets utgifter, förklarat sin afsigt, att afsträda 10 millioner Realer af Civillistan åt offentliga skattkamraren. Ministrarne Martinez de la Rosa, Moscoso och Bodega hafva afsagt sig sina löneanslag för den tid deras embetsförrättningar vara. Konungen har tillkännagifvit Cortes, att han tänker d. 6 begifva sig till Aranjuez med Kungliga familjen.

Underrättelser från Madrid af d. 1 Mars innehålla: I desse dagar har General Riego begifvit sig till slottet och gjort Konungen och Infanterne sin upvaktning. Han blef länge hos Konungen. I Fontana-klubben, som oagadt allt förbud ännu alltid är öppen, (emedan man icke är befogad att stänga själva Caffehuset) blef nyligen en menniska inhjälstucken, emedan han icke talade efter pluralitetens sinne. Så påstodo några, under det andre berättas: Man talar mycket om det dråpslag, som den beväpnade magten föröfvat på en menniska, som den skulle föra ur Fontana-klubben till stads-

fängelset. Hvad skall man nu tro? Någre säga äfven, att Abuelo under transporten till sin förvisningsort funnit lägenhet att undankomma, under det andre endast vilja veta, att medlemmarne af de anticonstitutionella banden sökte att förena sig omkring Madrid, för att verkställa hans flykt. På det de, som resa med diligencer, icke mer må vara nödsakade, att, för sin säkerhet, endast förse sig med ganska litet penningar, har regeringen på de stora farvägarne låtit utsätta cavalleriepiketer på vissa afstånd från hvarandra. Man försäkrar, att fyra infanterie-regimenter hafva satt sig i marsch från det inre af Konungariket till Pyreneerna. I Barcelona hade en milis-ÖfversteLieutenants afskedande (och Hr Elias's utnämning i dess ställe funnit ganska häftigt motstånd. Öfverste Costa erhöll, d. 24 Febr. befällning att installera den senare. I stället för detta, tog han offentligen motståndarnes parti, som i skaror stötte till honom; tumultet tilltog, och man stod emot hvarandra på gatorna, alldeles såsom i slagordning. Patruller genomströko alla kvarter och å andra sidan hade de missnöjde upställt sig till motstånd på Rambla-platsen. En befällning utfärdades, att Costa var afsatt, men han blef icke desto mindre i spetsen för sitt parti, och alla fredliga upmaningar, att åtskyljas, tjente till ingen ting; man såg sig om afstona nödsakad, förkunna krigslagen, och först åsynen af två med Cartecher laddade kanoner bragte de motspänstige hastigt att vika, hvarpå Hr Costa i mte 27 andre grepos in flagranti och fördes på citadellet, för att ställas för krigsrätt. Det är densamme Costa som i spetsen för milisen tillvägabragte Cataloniens eventuella självständighetsförklaring. Dess arrestering torde gerna erfaras i Madrid. — De i Orense upkomna anticonstitutionella oroligheterna hafva snart blifvit dämpade och deltagarne straffade. Två medlemmar af Zaldivars band, Garcia och Alvarez, hafva i Sevilla blifvit dömda till döden af en krigsrätt, och domen verkställdes, sedan General Campoverde bekräftat den.

Frankrike. D. 11 Mars afgaf Hr Bourienne utlåtande, ibland annat, öfver en petition af Hr Sauquaire Sousigné, som bevärad sig öfver den våldsamma, om natten hos honom verkställda, hushvisitationen efter de undanslydde officerarne Duvergier och Laverderic. Utlåtandet sade: Den sökande har varit noga bekant med Duvergier och ofta besökt honom i fängelset; det vore intet mer än i sin ordning, att polisen begagnat sig af sin lagliga rätt emot honom. — Hr Girardin sökte rättfärdiga medlidandet för en statsfånge, åtminstone att ur-

skulda det. Han tadelde ganska eftertryckligt den stränghet, hvarmed personer behandlades, som ville besöka fångar i St. Pelagie. Till och med af de senares släktingar fordrade polisen penningar för tillståndskort, hvartill den icke var berättigad, och uptog deras signalement, hvartill den hade lika litet rätt, för att föra in det i de misstänktes stora bok. Under den gamla styrelsen hade intendenterne haft Lettres de cachet; nu hade polis-commissarierna Mandater in blanco. "I sen, tillade han "traditionen har väl bibehållit sig." Det är hög tid att tvinga polisen, att gå lagliga vägar, och icke skilja sig en hårsmån därifrån; så länge det icke sker, är det endast löjligt, att här från denna talarestol säga, att vi äro fria." — Hr Puimaurin: Jag äskar ordet, för att uttrycka min förundran, att alltid, då resningar gifvas, nprorsstiltarne finna bistånd och förespråkare på denna sida. Det gifves en komplott . . . (häftigt knot) som här prästernes mördande till systembl. . . På den venstra sidan: "J ären de, som betalen mördarne." — Hr Puimaurin, skrikande högt: "Stilla där! Man har talt om upretande agenter, jag angifver denna talarestol såsom uphetsande. Hr de Corcelles: "Ja, då Nistår där." — Hr Puimaurin: "Man klagar, att polisen har för mycket magt; jag tänker, hon har icke nog; det vore önskeligt, att man hade ett kraftigare medel, att bibehålla lugnet." — Hr Lamel: "Ah, skräcksystemet." Hr B. Constant. "Huru skall jag inför en representativ-församling inleda en vederläggning af hvad nysst blifvit andragit, och hvarigenom den enda frihet, som ännu återstår oss, friheten från denna talarestol, hotad! Sedan Frankrike blifvit blottad på alla efter så många mödosfulla år vunnna garantier, skall det äfven beröfvas den sista sorgliga trösten, som visar det, att ibland de män, som det valt, då det gafs nationel vallag, ännu finnas sådana, som försvara ruinerna af dess friheter, eller sucka under dem. Jag hoppas, mine Herrar! att J skolen känna den eder tillfogade skymf." — Han gick nu öfver till den förolämpning, som skedd Kammarén genom den behandling, hvilken vederfarits Herrar Demarçai och Corcelles, och fortfor: "Men jag har endast velat fullständigt visa nationen, att hon lefver under våldet af ett parti, som icke vill några lagar. . . . (Häftig rörelse) Nationalrepresentationen är antastad, borgare äro förföljde, ofallne; en lärgirig, ordning och frihet tillgifven ungdom (knot) har blifvit uphetsad (starkare knot), ja uphetsad (häftigare utbrott) Många röster: "Genom er." Hela venstra sidan svarar: "Genom er!" Presidenten ringer och ropar äntligen våldsamt: "Tyst där!") Jag säger,

man har uphetsat denna ungdom; ty de första ropen hafva varit: Lefve den absolute Konungen! (Häftiga utbrott: "Är icke sannt! är icke sannt!") På den venstra sidan: "Väl sannt!" Flera ledamöter af den högra stå upp och tala så häftigt, att Presidentens röst icke kan tränga igenom.) Jag röstar för hänvisning till ministrarne för justicen och det inre." Härpå svarade ministren för inre ärenderne; hvarpå kammaren, efter det häftigaste tumult gick öfver till ordningen för dagen. — Den 13 talade Hr B. Constant åter öfver samma ämnen; emot slutet af dess tal, som ständigt blifvit afbrutet af de häftigaste infall från högra sidan, skrek man emot honom: "Tig factionist! Han måste ställas under anklagelse! Låt rebellen tiga! Ni har retat till npror!" och Hr Humbert Sesmaisons tillade: "Rebellernes blod skall falla på ert hufvud." Hr Constant: "Det utgjutna blodet skall falla på ert hufvud, som genom bedrägliga lagar beröfvat Frankrike alla dess garantier; det skall falla på dem, som missbruka magten, för att nå sitt mål; det skall, med ett ord, falla på er!" — Alla ledamöter, som ännu blifvit kvar i sidogångarne, gingo bort under ett tumult, hvars like man ännu icke sedt; den vänstra sidan var redan tom efter ett af Hr Dudon hållit tal. Hr Constant hade nästan blifvit ensam, och steg högst utmattad ned från talarstolen. — Vanligen komma venstra sidans ledamöter sent, och gå bittida bort, så att det, vid passionernas vanligtvis emot slutet af sessionerna stigande häftighet, nästan aldrig kan komma till omröstning. — Man talar om ett förbund emellan Frankrike, Storbritannien och Österrike, i den händelse, det skulle komma till krig emellan Ryssland och Turkiet. Huru stor andel Frankrike skall taga däri, angifves för öfrigt icke.

America. Enligt underrättelser från Haiti af d. 24 Januari, hade en deputation från staden Domingo ankommit till Presidenten Boyer, för att anmoda honom, att taga spanska andelen i besittning och att införlifva den med republiken. Denna anmaning har han antagit. Ett till Baltimore ankommit skepp medför en tidning från Caraccas, som innehåller den underrättelse, att Panama förklarar sig för oafhångigt af Spanien och hade afsändt deputerade, för att gifva presidenten i Columbia meddelande däraf. Denna underrättelse bekräftas genom en skrivelse från S.ta Marta d. 13 Dtc.

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 4 April.

Ytterligare handlingar, rörande Näringsfriheten. Stockholm, tryckt hos Ernst Adolph Ortman, 1822.

(Forts. fr. N:o 97.)

Den ej mindre af de i frågavarande fyra Aldermännen än af skrivväsendets försvarare i allmänhet drifna sats, att skråordningen bragt Svenska slöjderna till jemnförlighet med och, i vissa fall, till företräde för de utländska, torde det förlåtas oss, om vi något närmare undersöka. De fyra Aldermännen fästa Kongl. Maj:ts upmärksamhet på de "ordningar och reglementen för handtverkerierna, som blifvit fattade från den epok, då Svenska samhället, dess handel och näringar, af mångårigt förtryck och oerbörda lidanden utmattade och nära sin uplösning, med den på nytt födda friheten och själfständigheten återfingo hoppet om lyckligare tider, och byarifrån handtverkerier och manufactur-inrättningar inom landet, uti jemnt stigande, nalkats den punkt, där de nu befinna sig, och hvar på de, vi våga tryggt därom åberopa den kunniga allmänhetens vittnesbörd, i de flesta fall af utländska icke öfverträffas, i många andra äro jemngoda med dem, och till och med i ett och annat fall framför dem äga företrädel."

Detta är sant, i fråga om manufactur-inrättningarna; men det tål mycket tvifvel i fråga om handtverkerierna; d. v. s. att vi hafva skråfria näringar, hvilkas producter kunna tälla med utländska; men de af skrå bundnas tillverkningar stå ännu långt efter dem. Härom kan man med trygghet åberopa den "kunniga allmänhetens vittnesbörd." Under det vi sväriligen kunna få en sko, en räck, en hatt förfärdigad, så att den tål ringaste jemnförelse med en i Frankrike, England eller Tyskland tillverkad; kunna vi däremot framvisa manufactur varor (ehuru få), som hålla proffet. Tillverkningen af jernsaker, instrumenter m. m. är fri; och en Owen, en Stawford, en Wilcke, en Hellström hafva bragt till en hög grad af fullkomlighet, hvad utom Sverige förfärdigas. Vi se från landet inkomma finare snickare-arbeten, som finna begärlig afsättning i främmande länder. Och detta allt äger rum, under det tillverkningarna af de under skrån lydande handtverk äro af en ganska me-

delmåttig, ofta af en ganska usel natur. Endast några få skråhandtverk hafva hunnit någon höjd; och dessa få äro icke de, som lemna hyardagsbehofven, utan de, som mera fabrikmässigt bedrifvas, t. ex. vagnmakeriet.

Orsaken till denna skilnad är lätt insedd. De handtverk, som frambringa något mera voluminöst, något för längre tid beräknade producter, kunna icke få den fullkomliga skrå-formen. Någon ting af skön konst ingår däri; och ett folk, som har communication med andra bildade, låter ej hålla sig, åtminstone icke för lång tid och i för hög grad, hålla sig tillbaka, i fråga om sina fordringar på smak och pragt i saker, där den sköna konsten frambringa något mera i ögonen fallande och varaktigare former. Om ock skråväsendet sökte hålla tillbaka härutinnan, göra dock skönhetssinnet och tällingsbegäret sig gällande. De strängaste förbud och de våldsammaste skrålagar kunna ej hålla profvet; man skaffar sig föremålet för sin önskan, oaktadt alla hinder; man eluderar eller motverkar förbudet, och skråmästarne måste således antingen vika eller tälla. Detta är förhållandet med alla de handtverk, däri någon skön konst ingår; t. ex. vagnmakeri, spegel-fabrik, bronze-arbeten, urmakeri o. s. v. Också är det anmärkningsvärdt, att de flesta af dylika handtverk äro fria från skråtvånget.

Den höga färdighet, man påstår behövas i handtverken och förbehär såsom skäl till läroåren och det öfriga tvånget, är således att söka i de handtverk, som antingen äro befriade från skrå eller, om ock genom författningarne detsamma underkastade, likväl måste genom utöfningen i själfva verket befrias från de olägenheter, det annars medförer. De handtverk åter, där konstfärdigheten är ringa och ofta i fullkomlig grad äges af personer, som alldeles icke lärt på verkstäder, de äro af skråtvånget mest tryckta. Dessa handtverk hafva till föremål dagens ofta nya och lätt förstörda behof, den man icke kan, åtminstone icke med deqvämlighet kan, skaffa sig från utländingen, eller ens från en aflägsnare ort inom landet. Häri är det som en gifven inskränkt corporation på stället kan göra sig till monopolist, så vida uteslutande rätt till tillverkning och försäljning beviljas. De förnödenhetsvaror, som höra till föda och kläder,

kunna hufvudsakligen räknas hit. Skor, kläder, bröd, dricka och dylika äro de mest tryckande punkter i skrå-systemet. Det revolterar den enkla känslan mest att se en corporation i ensam försörjning af rättigheten att förse oss med hvad så lätt kan tillverkas. Det revolterar så mycket mer, som man svårligen, genom införsel från andra orter, kan befria sig från verkningarna af tvånget. Om vi få äta dåligt och dyrt bröd, förtära okokt och dyrt dricka, slita usla och dyra skor och hattar, se våra räcker oförtölvadt sönderfalla; så är detta långt mer förargligt, än om vi skulle se oss tvungna att åka i smaklöst och illa förfärdigade vagnar, halva groft och smaklöst arbetade möbler i våra rum. Det förra verkar närmare och ofördelaktigare på vår dagliga erfarenhet och på vår kassa än det sednare. Vi äro tvungne att underkasta oss det förra, emedan vi icke kunna långväga ifrån skaffa oss, hvad ögonblicket påkallar, men däremot icke sakna utvägar att förskaffa oss de sednare för längre tid beräknade och icke af modets hastiga ombyte eller skyndsamt förbrukning så beroende behofven.

Det är ock förvånande, att någon nation kunnat underkasta sig att, vid sina dagliga behof, bero af en slutet corporations vilja eller förmåga att frambringa något dugligt eller försälja det till skäligt pris. Med kännedom blott om vårtids tänkesätt och uplysning, kan man icke föreställa sig, huru det varit möjligt, att människor underkastat sig detta ok. Till fenomenets förklaring fordras historisk kunskap om det djup af förakt för all industri å ena sidan och af elände å andra, som rådde i Europa, då skråväsendet upkom. Det var då nödvändigt — visserligen aldrig för sjelfva konstfärdighetens skull, men för att skydda de konstfärdige. Sedan skråväsendet blifvit gammalt och icke mer behöfdes, då utvidgade det sitt område och sin magt. Sättet och medlen höra ej hit; nog af, den aldri obetydligaste handtering blef skrå, så snart hon sysselsatte nog personer, för att bilda ett enhete — sysselsatte nemligen detta antaki den största stad ty sedermera blef samma handtering skrå äfven i den minsta köping, där knappast en idkare kunde finnas och i sin ensamma person representera hela skrået.

Ett dylikt ombud för hela det stora skrå-systemet tillvällade sig då magten att ensam förse sitt distrikt, att jaga bönhasar och, med ett ord, utföva alla de rättigheter, som författningarne tilldelat skrået. Att konstfärdigheten, smaken, priset skulle vinna på en sådan tillflykt i handtverket, förstås af sig sjelft.

Såsom nämnt är, hade dock detta sina egentligen fördärliga följder, vid tillverkningen af hvardagsbehof; då de större varaktigare behofven kunde lätt anskaffas från aflägsse orter. Men äfven vid dessa större behof finnas små åtgärder, i hvilka skråtvånget kännes lika tryckande, som i fråga om hvardagsbehofven. Om ock den incorporerade vagnmakaren måste följa slottets stigande konstfärdighet och rätta sitt pris efter andra orters, då fråga är om förfärdigande af en vagn; så kan han dock så mycket mera ostraffadt plundra, slurfa, bedraga och ljuga, i fråga om lagning.

Om man således också medgifver de fyra äldermännens påstående, att Svenska konstfliten och konstfärdigheten under skråtvång stigit — NB i några få handverk; — så kan man dock däraf aldrig draga den slutsats, att skrårättningen varit nyttig eller ens oskadlig. Hon har icke varit mäktig att skydda vissa handverkare emot nödvändigheten att i deras arbete lyda tidens fordran på smak och skicklighet; men hon har ock icke tvungit tillverkarna af hvardagsbehofven att göra någon ting dugligt eller vackert, till jemförelse med utländska tillverkningar, hon har icke ens satt tillverkarna af de större och varaktigare behofven i nödvändighet att skona oss, i fråga om mindre åtgärder vid sitt arbete, lagningar, completeringar m. m. De industri-grenar, däri konstfärdigheten stigit till någon höjd, äro dessutom de, hvilka skråsystemet lemnat fria. — I fråga om allt detta öfverop vi den kunniga allmänhetens vittnesbörd.

(Slut e. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Underrättelser från Jassy af d. 3 Mars berättar den turkiska öfverbefälhafvaren Salih Paschas därstädes timade död, efter åtta dagars sjukdom; hans lik affördes d. 1 Mars med posten till Ibrail. En sträng skräpa, som han erhållit af Porten för den dåliga disciplinen ibland hans truppar, donas utsväfningar och plundringar, hade ett så menligt inflytande på hans utomdessa redan svaga hälsa, att han allvarsamt blef sjuk och dog. Efter hans död öfvertog hans Kiaya Bei befalet. Två från Constantinopel ankomne tatarer hade öfverbragt Salih kort före hans död bekräftelsen på Ali Paschas af Janina tillfångatagande och halslungning. Berättelser från Corfu nämna d. 9 Febr såsom den dag, på hvilken rebellens hufvud afskickades till Constantinopel. Öfver de sista ögonblicken af hans

Iefnad voro de näst olika uppgifter i omlopp uti Corfu. Enligt underrättelser från åtskilliga punkter, har Chorschid Pascha straxt efter Alis tillfångatagande träffat dispositioner till upbrott med den af honom commenderade hären, som i seduare tider erhållit betydlig förstärkning genom albanesiska trupper. Den utgör nu 23,000 man, hvilka torde komma att brukas, för att understödja landstigningen på Morea, under det en lika stor afdelning rycker efter från Thessalonik. — Turkiska flottan, 70 segel stark, har inträffat i Patra, och satt 12000 man i land. — Hellenernes flotta skattas lika med turkarnes, och den skall förhafva ett angrepp på den sednare. Från Cephalonia skrifver man: affärerne här äro alldeles afstadsnade. Ryska flaggan, som beläckte några af våra köpmansfartyg och alla, som voro hemma i Arkipelagen, har försvunnit ur medelhalvet, och torde icke åter visa sig före afgörandet om den stora striden. Nögro ryske consuler finnas icke mer i ottomaniska hamnar, där ingen vågar synas under rysk flagga, och handeln på svarta halvet äger nu mera endast, liksom förstulitvis, rum genom neutrala, nemligen utom engländerne, genom fransoser, österrikare och neapolitanare.

Spanien. Konungen och hela kungliga familjen reste d. 6 till Aranjuez. — Herr Martinez de la Rosa utnämning, till förste Minister vinner publikens bifall. Han och hans embetsbröder Moscosa, Bodega, Gaveli och Sierra Pambley hörde till de moderataste ledamöterna af förra congressen. Hr. Martinez de la Rosa har i en ganska fast ton förklarad sig emot Nuntien öfver Påvens vägran att meddela bullor för två af Konungen utnämnda biskopar. Denna sak, kände väl yltrade han, sluta sig på ett sätt, som Hans Helighet icke väntade, därigenom att regeringen torde anmoda Cortes att sätta i utöfning vissa kanoniska lagar, under hvilka Spanien redan förr en gång stått hela tretton år. — Den af Cortes beslutade adressen till Konungen öfverlemnades honom den 4de. Den är tämligen nära af samma art som Presidenten General Riegos kortare tal var. Den 5te blef den utaf Hr. Cuadra föreslagna utnämning af ett utskott öfver Spaniens politiska tillstånd bifallen. Enligt Finansministerns berättelse äro utgifterna för löpande året anslagne till 871,591,643 och inkomsterna till 664,162,913 Realer. Ledamöterna af congressen hafva äfven enhälligt till statens bästa afsagt sig fjerdedelen af deras underhålls-anslag. Ett beslut af de förra Cortes, som uphåfde några feudaltättigheter, hade ännu icke erhållit kunglig sanction, och har nu återkommit till Cortes utan att

vara antaget. Man erinrar sig, att Hr. Martinez de la Rosa förr röstat däremot. — För några dagar sedan har Merinos lik blifvit funnit på fältet vid byen Quintanar i bergen vid Burgos. Man förmodar, att de, som härbergerat honom då han dött, burit honom dit, för att befria sig från all ansvarighet.

Frankrike. Vid Discussionerne öfver budgetten försvaras den af Ultras, blott med undantag af några småsaker. De liberala däremot angripa den, och komma därvid hvarje gång att tala om Frankrikes hela politiska tillstånd och de constitutionsvridiga tänkesätt, som de tro sig böva tillägga ministären och det rådande partiet i kammaren, hvilket som oftast gifver anledning till häftig ordväxling och opassande uppträden. Ibland de talare, hvilka gjort mästa intrycket, är Hr. Ternaux, som alltid varit känd för moderata liberala tänkesätt. Han klagade öfver det allt för stora antalet tjenstemän och deras ansenliga löner, hvilka han framställde såsom ett medel i ministrarnes händer, hvaraf de kunde göra bruk, för att vinna deputerade, och tillvägabrinda olikhet i meningarna ibland dem. Han utlät sig äfven ganska alfvarsamt öfver dessa hofmäns valde; han nekade icke, att ju många agtningsvärde män funnos på den sidan, hvilkas röst likväl underkulfades af mängden, som icke underlät något, för att utbreda den mening, att oppositionen, i kammaren, så väl som i nationen, icke hade annat systemål, än närvarande dynasties störtande; en olycka, på hvilken han icke en gång kunde tänka utan rysning. Han vore af den tanka att, änskönt de liberala stundom försvarade sin sak med för mycken hetta, och därigenom tillfogade henne mer skada än nytta, ett sådant brottsligt ändamål i intet fall kunde påbörjas dem. Vidare anförde han, såsom mönster, den vana, som sedan 1688 äger rum i England, att män af högsta rang och adel ägna sig åt verksam industri och handel, för att påminna, att det är tid, att personer, som inlet producera, icke lägre böra få föra ett lättjefullt lif, hvarsföre verksamme medborgare draga kostnaden; afskallade man detta, så skulle man icke mer behöfva, att tvärt emot bestående lagar och förordningar, inrätta kloster. Träkningen af hans tal vägrades icke. — D. 14 gingo discussionerna tämligen lugnt tills emot slutet då högra sidan yrkade att allmänna discussionen öfver budgetten skulle stötas, hvaremot Hr. Laisné de Villevevesque satte sig, med den anmärkning, att den vore för mycket vigtig, för att ännu slutas. General Foy, som äskade ordet, skrek man ner, i ordets egentliga bemärkelse: "Vi vilja icke höra honom." — Hr.

Chauvelin: "Det är en fasa, ingen minister behagar taga ordet". Slutandet genomdrefs med häftighet. En ledamot sade: "Så försvaren J Frankrikes intressen!" -- Presidenten bragte den första artikeln till discussion. Nu ropades häftigt från venstra sidan: Man öfverilas, man är icke förberedd. Någre ledamöter af högra sidan tycktes detta komma ganska väl till pass, och läto genom ropande: "till omröstning öfver artikeln!" icke otydligt förstå, att de gerna skulle ha velat eröfrat Budgeten, såsom med storm. -- Herr Corcelles: "Till omröstning de $4\frac{1}{2}$ milliarderne!" Herr Girardin: "Till omröstning Budgeten i massa!" -- Herr Chauvelin besteg talarestolen, men öfverröstades länge. "Kammaren" hörde man honom slutligen säga, "är icke i god författning, för att rådslå; jag tager henne vid sin ära till vittne. Det felas oss doemnter, bilagor, för att kunna dömma med sakkänedom; kom oss icke att tro, att vi äro här på godt engelskt vis i en klubb eller i en tertullia. Vi äro så litet förberedde, att jag för min del var oviss, om jag skulle bestiga denna talarestol eller taga mig en vagn, för att hämta papper, som jag har hemma. Jag fordrar, att sessionen uppskjutes en timma, eller först fortsättes i morgon; om icke, skall man säga, att J velat göra budgeten, såsom Hussarerna göra byte." -- Finansministern: Kammaren allena har att afgöra; men jag tror mig böra säga henne, att en så vigtig artikel, som den förste, genom hvilken en credit af mer än 3 millioners ränta skall beviljas regeringen, väl icke tordé så på stället kunna voteras, i synnerhet som deputerade förklara, att de icke äro tillräckligen underrättade. Jag föreslår därför uppskof tills morgon." -- Däremot kunde uu omöjligt något invändas, och så sysslosätter kammaren sig sedan i går något lugnare med de enkla artiklarne, af hvilka de två första äro antagna.

D. 18 höll Hr. Bignon, vid discussionen öfver den af ministern för utrikes ärenderna framlagda budget, en lång tadtlande öfversigt öfver Frankrikes af honom så kallade, servila politik i dess utrikes förhållanden. "Jag skulle önska "sade han," att uppväcka ministrarne ur deras sömnsjuka och att leda deras upmärksamhet på de hjälpkällor som södra Amerikas sjelfständighet erbjuder vår handel. Jag vill icke säga, att den förra ministern ansågs såsom en rysk, men J, (vändande sig emot minister-bänken) anses nu såsom en engelsk (knot på högra sidan). Jag önskar, att det kunde tros, att Konungens i Frankrike ministere vore en fransysk ministere (utrop: ja! ja! en uteslutande fransysk.) Men beklageligen är förebräelsen icke utan

grund. Ministern var rysk, för att befrämja Italiens underkufvande; den vill nu vara engelsk, på det Grekland må förblifva underkufvad". Tryckningen af detta tal blef utan delning af röster medgifven.

Nyligen hafva femtio (andre säga: en talrik hop) uproriske inträngt i staden Laon och upfyllt den med skrik. De skola, ledde af förklädde officerare, haft för afsigt, att upvigla byar och köpingar och eröfra artillerie-etablissementet i la Fère. De läto öfver allt röra stormklockan, de trefärgade färgorna synas, o. s. v., men utan påföljd. Enligt Journal de Paris hade national-gardet fasttagit tre af de femtio, och de öfrige hade begifvit sig in i skogen. Samma journal berättar äfven, att det var skogen vid la Meilleraie, som man omringat med truppar, för att fånga General Berton; likväl förgäves. Man tror, att han icke mer är i Frankrike, och de uphådade trupparne dragas småningom tillbaka.

England. D. 21 Mars var en församling af actieägarna i Banken, hvarigenom uplystes, att all grund saknades för det ryktet, att banken, sedan den åter begyut sina coutanta utbetalningar, ganska mycket inskränkt utgifvandet af noter, och således bidragit till den allmänna förlägenheten. Alldeles motsatsen äger rum; banken har under det med denna månad till ända löpande året utgifvit för fyra millioner pd. mer, än under det förra, då den äfven redan hade utgifvit för $3\frac{1}{2}$ millioner mer, än under det med Mars 1820 slutade året. Banken har bestämt sin halfårs dividend till 5 proc. -- Marquis Hastings har begärt sitt afsked såsom öfver-Ståthållare i Ostindien, hvilket man med ledsnad erfar. I Ostindien hafva Engelske trupparne vuunit en betydlig seger öfver en Rajputernes Maharah, hvares tuktande blifvit nödvändig. Fienden förlorade 500 man, sitt hela läger och bagage. Äfven Engelmännerna förlorade flere Officerare och soldater i förhållande.

Ryssland. Sibirien skall nu, enligt en utfärdad Ukas, delas i tvänne General-gouvernementer, det västliga och det östliga. -- Genom den utomordentligt milda väderleken är isbetäckningen på Nawa så skör, att communicationen med Kronstadt är afbruten. Flere kibitker hafva måst vända om på halfva vägen; passagen öfver isen är vid Kronstadt till och med för fotgängare icke mer möjlig; något sådant i Mars månad är utan exempel.

Från Stockholm.

Tisdagen d. 9 April.

Ytterligare handlingar, rörande Näringsfriheten. Stockholm, tryckt hos Ernst Adolph Ortman, 1822.

(Slut fr. N:o 98.)

Om 1724 års förordning, som tillät frimästerskap, yttra sig de fyra äldermännen, att man ej af densamma fönn de följder, man väntat, och att hon åter uphäfdes 1731. Ett experiment af fem år skall således vara tillräckligt, för att stadga en allmän öfvertygelse om ett så viktigt ämne som hela rikets näringsväsende? Nej, andemeningen af denna stadga är — icke att frimästerskapet befunnits skadligt eller onyttigt, utan att skräväsendet återfått nog inslytande, för att utverka dess uphävande.

Att Hrr. Äldermän förklarar 1810 års Concessioner på samma sätt, som de i allmänhet blifvit förklarade af skräväsendets försvarare, det förstås af sig sjelft. Ett skäl är dock alltför märkvärdigt för att förbigås. Kongl. Kungörelsen af d. 6 April 1810 innehåller, att concessionerne endast rörde "sådana personliga fördelar, som mindre kunde anses innebära nytta för deras innehafvare än anledning till obehagliga intryck hos de klasser af nationen, hvilka af dem voro i saknad." Häraf draga Hrr. Äldermän den slutsatsen, att endast sådana privilegier, som ej medföra någon nytta för sina innehafvare, blifvit afträdde. De säga uttryckligen, att den uteslutande rätten till sätters besittande var ett onus för Ridderskapet och Adelen och dess afträdande en vinst; men att skråordningen däremot var en vinst för Borgerskapet och således icke kunde afträdas. Öfver denna sats torde inga commentarier behövas.

Följderna af näringsfriheten föreställa Hrr. Äldermän på följande sätt: "Hvar och en, som ingen ting ägde, ingenting wore och ingen ting kunde, och således ej dugde till ledamot i något annat stånd, skulle, när han ville, kunna blifva en väl beställd borgersman." Den, som ingen ting äger, är naturligtvis en dålig människa, som icke kan tålas i så hederligt sällskap som en hopskråmästare; att blifva mestare, just för att förvärfa något genom idoghet, det bör han icke begära, ty borgarrätt på handverk är ju en så föga lucratif sak, att skrå-kämparne med all ifyer varna folk att icke gå

in i handverken, och således just af ömhet för allmänheten försvara de sin skrå-författning. Detta allt är ju allmänt bekant; och den, som tror, att man genom ett handverks utöfvande kan eller bör få bota det felet att ingen ting äga, den bedrager sig. Att ingen ting vara är ett ofantligt fel i världens ögon. Man bör icke få föda sig med sina händers arbete, i fall man ingen ting är mer än vanlig medborgare. Hrr. Äldermän torde vara nöjde att emottaga frimästare, i fall de äro Konungens trojänare — såsom redan stadgad är om grosshandel. Med denna inskränkning skulde näringsfriheten väl kunna lidas; men hur i all världen skulle det gå an, att en simpel Jöns Matsson eller Truls Jönsson, i fall han kan göra skor (hvilket ofta händer Jönsar och Trulsar) finge sätta sig ned i en stad och göra skor? Nej, tillnamn skall man hafva, Herre skall man heta och något vida bättre än hopen skall man vara, t. ex. geöall.

Ingen ting kunde — därom är nu frågan. Man vet, huru bevisadt det är, att, i fall näringsgarne vore fria, skulde endast sådane, som ingen ting kunna, tränga sig in i dem. Man vet, att i Frankrike, Preussen, Norra Amerika o. s. v., där all handtering är fullkomligt fri, kunna handverkarne ingen ting. Man vet, att detta inkast är till den grad enfaldigt, att ingen skråföresvarare nedlätit sig att besvara det. Hrr. Äldermän hafva ej eller lemnat minsta upmärksamhet på denna lumpna erfarenhet och helt enkelt förklarar, att i händelse af näringsfrihet skulle landet öfversvämmas af fuskare-arbete och "en god handverksvara slutligen icke för pengar kunna fås." Vi måste väl underkasta oss Hrr. Äldermäns auctoritet (som i handverksfrågor bör vara tillförlitlig) och således inse, att ingen god handverksvara kan för pengar fås i Frankrike, Preussen eller Norra Amerika.

Vi kunna ej lemna denna märkliga skrift, utan att ännu framdraga några strödda satsar, som vittna om djup lärdom, lofvärd moderation och mycken skarpsinnighet. "Det måtte väl ej (heter det pag. 40) kunna blifva skråordningens fel om missbruk, som den fördömer, äga rum." De missbruk, Skråordningen förbjuder, äro sådane, som endast kunna existera genom skråordningen och utan henne

vore otänkbara. Det goda, hon borde verka, har uteblifvit; det onda har blifvit förbjudet men icke uteblifvit. Man måste föga förstå af lagar och deras verkningar, om man tror, att ett ondt, som grundlägges genom deras tillvarelse och hela syftning, kan förekommas genom enskilda förbud. Erfarenheten är den säkraste ledaren i omdömet öfver dylika saker; och erfarenheten har visat, att de missbruk, som föranledts af skrå-inrättningen, ingalunda kunnat hämmas genom de i skrå-ordningen stadgade förbud. Hon förbjuder väl t. ex. gesäller att samlas, utan öfvervaro af mästare och mästare utan magistrats-personers; men detta förbud vore utan föremål, om icke gesäller och mästare vore, just genom skrå-ordningen, gjorda till corps, som hade benägenhet att samlas. Sammansättningar mellan mästare, till prisets höjande på tillverkningarna, äro väl förbjudna (och med en ringa pligt belagda); men dessa sammansättningar vore otänkbara, om ej skråen vore slutna. Nu däremot kunna de ske, om ej just uttryckligen, dock genom tyst samtycke, då den ene rättar sig efter den andre och således en strafflös sammansättning verkligen äger rum. Här af förklaras, hvarföre handverksvarors pris icke faller med alla andra varors. Skråordningen förbjuder handverkare att ljuga och blägger dem, vid böter af tiondedelen af det betingades värde för hvarje ljugen dag, att hafva arbetet färdigt på utsatt tid; men huru många mästare skulle icke hafva bortpligtat all sin egendom och mer till, om detta stadgade någonsin varit handhafdt? Tryggt kan man upmana hvar och en, som anlitat handverkare, att vittna härom, så vida vittnen behöfdes om ett förhållande, som sjelfva Hrr. Äldermän svårligen lära neka. På detta sätt skulle man kunna genomgå en mängd missbruk, dem skråordningen väl förbjuder, men sjelf skapat och sedan aldrig kan förkomma med alla sina förbud.

Hrr Äldermän uprepa den af alla deras föregångare anförda märkliga jemnförelsen mellan de prof, embets och tjänstemän måste aflägga och lärotiden för handverkare. "För en fullkomligt obildad och undervist person (säga de) är det åtminstone lika svårt att förfärdiga en sko, en hatt, en rock, som att uppsätta en författning, commendera en trupp eller hålla en predikan." Om man nu ville svara, att för en fullkomligt obildad och undervist person är det lika svårt att döma om denna svårighet, som att predika, commendera och uppsätta, ehuru dessa functioner kunna utöfvas bättre och sämre, allt efter omständigheterna, så kan

man äfven vara handverksmästare, ja älderman och ändock ganska slät officer eller skriftställare (om predika i vår Lutherska kyrka blir just icke fråga); detta visar erfarenheten. Likaså kan man vara snäll officer eller skriftställare, och ändock icke duga att göra skor eller byxor. Den bildning och undervisning, som kommer i fråga, är således af helt olika art och kan icke mätas med ett och samma slags mått. Med jemnförelser mellan de olika graderna af bildning och undervisning, som fordras vid de olika yrkena, måste man då uphöra. Men det säkra är, att för omdömet om dylika saker fordras en bildningsgrad, som snarare kan väntas hos officerare, skriftställare o. s. v., än hos skraddare och skomakare. Hvar och en af de förra sliter skor och byxor och måste således förvärfva en färdighet att döma; men för de sednare är icke en dylik öfning så oundviklig, i fråga om militairiska manöcvrer, predikningar eller författningar (ehuru Hrr Äldermän säga sig vara dagligen sysselsatte med tillämpningen af skråordningen, hvilket måtte vara förhastadt; då endast domaren tillämpar lag). En jemnförelse kan man i förbigående göra, den nemligen, att militärembetsmän, skriftställare och präster i allmänhet måste om sina embetsbröder i främmande länder och om deras förhållanden och arbeten skaffa sig en kännedom, som handverkare (eller åtminstone de i fråga varande fyra Hrr Äldermän) icke tyckas äga; ty om de den ägde, skulle de ej så ifrigt om tugga satser, dem andra länders erfarenhet redan så länge och så folkonligt vederlagt.

I sockerbagare-embetets rättigheterskall, enligt Hrr Äldermäns upgift, i sednare tider mycket intrång hafva skett af en hop utländingar, som förstätt att, genom recommendationer, skaffa sig rättigheter, dem sjelfva de inhemska mästarne icke äga, "då likväl ofta dessa utländingar äro till den grad i handverket okunnige, att de på societetens verkstäder låta förfärdiga de arbeten, som de sedermera för dubbla priser åt allmänheten försälja." Vid detta förhållande göra de ju intet intrång i societetens förtjänst. Den så mycket omskrifna ömheten för allmänhetens fördel kan ej eller vara i fråga; ty allmänheten är väl icke dum nog att hos främlingen köpa varan för dubbla priset mot det, hvarför den kan fås hos Svensken. Nej, bitterheten är icke rigtad mot den okunnige utländningen, utan mot den kunnige; och allmänhetens omdöme är väl lika mycket värdt som en paris.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Constantinopel skrifer man under d. 25 Febr. Den 14 öfverbragte Seraskieren Chorschid Paschas på 8 dagar här från Janina inträffade Tatar Agassi den länge väntade underrättelsen om den i tidens historia så märkvärdig blifne Ali Paschas slutliga afväpnande och snart därpå följda afriättning. Tillika erhöill Porten försäkran, att några dagar senare skulle, jemte rebellens hufvud, de närmare omständigheterna af hans sista stunder ankomma genom Seraskierens Silihdar. Då Porten i de första dagarna ännu icke lät offentlig kungöra något, så yttrade sig Janitscharernas och folkets fröjd icke genom några högljudda demonstrationer. Men ministrarne och deras omgifningar döljde icke, huru stort värde de lade på en händelse, som de ansågo såsom afgörande till sina följder. Emedlertid erhöillo de fem tatarerna, som öfverfört underrättelsen, en gemensam skänk af 20,000 piastrar, och tatar Agassi förläntes en årlig ränta af 5000 piaster; alla blefvo beklädda med sobelpälsar. — Den 19 förkunnade kanonernes dunnder födelsten af en storherrlig prins, som erhöill namnet Sultan Mehmed. — Den 23 inträffade äntligen Chorschid Paschas Silihdar med Ali Paschas sonson, dess Harem och skatter uti hufvudstaden. Denne officerarens gång till Porten liknade ett triumfståg. Depecherna öfverlemnades till Storherren af Storvisiren, Chorschid skall belönas på ett utmärkt sätt. En förnäm embetsman ur seraljens iure har redan blifvit afsänd till honom med en storherrlig, till en del egenhändig, Hattischerif och lyckönskings-skrifvelse. Chorschid-Paschas Silihdar har blifvit uphöjd till en Capidgi-Baschis rang, och har erhöillt en skänk af 40,000 piaster. Alla här och i trakten cantonerande Paschar, så väl som alla rikets högre embetsmän, bemöda sig att gifva öfverbringaren af ett så gladt bådeckap bevis af sin glädje öfver föremålet för hans mission. Den 24 blef Ali Paschas hufvud under ofärligt tillopp af folk utställt till i skådande. Slutet af den detsamma åtföljande Jafta lydde sålunda: "Detta är den förrädarens emot religionen. Depeçelenli Ali-Paschas från kroppen skiljda hufvud, ifrån hvars list, falskhet och tyranni Islams bekännare äntligen blifvit befriade." Tersana Emmi (arsenalens intendent) erhöill updrag, att på ort och ställe emottaga den betydliga qvarlåtenskapen och correspondensen efter denne man, som under så många år tillät med de största farstar uti magt och rikedom och underhöllit talrika förbindelser i mer än ett land. Af de omständigheter, som föregingo hans

afriättning, har till närvarande ögoblick följande blifvit Porten bekant genom officiella underrättelser: Ali Pascha hade efter förlusten af alla sina trupper och forskansningar inneslutit sig med ungefär 50 man i ett fast torn af citadellet i Janina. Det var en byggnad af tre våningar, af hvilka den första beboddes af honom och hans följe, den mittersta var upfylld med hans skatter, och den understa försedd med ett stort förråd krut. — Chorschid skickade sin Silihdar till Ali Pascha, för att förmå honom att frivilligt gifva sig. Då han ofta hotat, att spränga den byggnad, hvori han befann sig, i luften, så lät Chorschid Pascha förklara honom, att han, obekymrad om denna hotelse, vid vidare vägran, skulle sjelf låta anlägga elden; hvarpå Ali Pascha begynte capitulera. Han fördrade säkerhet för sitt lif; Chorschid Pascha svarade, att denna punkt endast berodde af Sultanens afgörande, och att han icke en gång, om det ännu vore tid, kunde lägga sig ut för honom, så framt han icke genast öfverlemnade alla sina skatter, och intog den boning, som skulle anvisas honom.

Efter många underhandlingar fattade äntligen Ali Pascha det beslut, att gifva sig. (Enligt privata bref skall han blifvit öfvertalad till detta beslut genom en af sina hustrar.) Endast en af hans förtrogne blef i tornet, och denne hade det hemliga updrag af honom, att på en gifven signal, antingen antända krut-magasinet, eller öfverlemnna allt, hvad som fanns i byggnaden, till Chorschid Pascha. Han sjelf blef med femtio ledsagare, som snart ännu ökades med hundrade, men vid hvilkas sida Chorschid Pascha ställde ett lika antal af sina trupper, förd på en liten ö i sjön vid Janina nära vid citadellet. Man behandlade honom här med alla de hans rang tillhörande ärebevisningar; han emottog en mängd besök, och tycktes ännu icke förtvilla om sin räddning. Han begärde till och med vin samma dag, som hans sista katastrof inträffade, likväl med den anmärkning, att det vore emot lagen; det hade blifvit ett stort behof för honom. — Emedlertid hade öfversta domslädet (Fetwa) ankommit från Constantinopel jemte Storherrens befallning, att inllborda detsamma genast på stället. Den andre Seraskieren och Ståthållaren i Morea, Mehmed Pascha, måste sjelf åtaga sig updraget. Han begaf sig d. 5 Febr. till Ali Pascha, samtalade något med honom och gaf honom döden, därigenom att han stötte en dolk i hans vänstra bröst; hvarpå inträdde de personer, som åtföljt honom, och skiljde hufvudet från kroppen. Det utbrast genast en blodig tyist emellan Alis följeslagare och de Storherrliga

trupperna, hvari flere förlorade lifvet. Striden var likväl icke långvarig, och allt slutades med ropet: *Leve Sultan Mahmud och hans Visir Chorschid Pascha!* — Det af Ali Pascha regerade gebiet är efter dess förra indelning förtrodd till förvaltning åt följande Paschar: Till Ståthållare öfver Janina hade Omer Pascha blifvit utnämnd, och dess son Hussein Bei uphöjd till rang af Miriman. Ståthållerskapet Ibassan förläntes åt Mahmud Pascha, och Ståthållerskapet Ochrid till Debrel-Abbas-Bei Sedan på detta sätt Portens förhatligaste fiende blifvit öfvervunnen, och kriget i Albanien genom dess hittills varande bandsförvants underkufvande kan anses såsom slutadt, satte Chorschid Pascha sig i marsch, för att öfver Arta intränga i Morea. — Enligt skrifvelse från Corfu af d. 5 Mars hade den i begynnelsen af Febr. från Dardanellerne utlupna expedition d. 20 eller 21 Febr. inköpt i viken vid Patra. Den skattades (hvilket äfven öfverensstämmer med tidigare upgifter) till sextio skepp, hvaribland fyratio transportfartyg med 10,000 man landstignings-truppar, det öfriga fregatter, briggar och andra krigsskepp. D. 1 Mars såg man vid Zante en flotta af ungefär sextio välbeväpnade grekiska fartyg från Hydra Spetsa och Psara, som styrde rätt på Patra, och tillkännagafvo den föresatts, att infåta sig i en strid med de turkiska skeppen. Emellertid voro de Turkiska trupperna satta i land vid Patra. — Porten tyckes ännu icke vilja ratificera de af Paschan i Bagdad ingångna fredsvilkoren. Underrättelsen om prinsen Mohammed Ali Mirzas död har å nyo bekräftat sig; en af hans yngre bröder har blifvit utnämnd till Ståthållare i Kermanschah. — Från Donau skrifver man under d. 15 Mars: Man tror sig i en förnämlig utländsk diplomatisk öfveragents personlighet se en borgen för högst energiska beslut. Turkarne skola fastbeslutit, att hårdnackat försvara Moldau och Wallachiet. Rykte går om stora tillbud, som skola hafva blifvit föreslagna såsom föremål för compensation.

Spanien. D. 9 Mars beslöts i Congressen att kalla ministrarne för inrikes- krigs- och Justitiärendena inför skranket, för att gifva församlingen räkenskap för ursprunget och orsakerna till de oroliga upträderna i provinserna. Till följe däraf infunno nämnde ministrar sig om aftonen och svarade på en mängd frågor, som gjordes dem rörande oroligheterna i Catalonien, Andalusien, Murcia och Castilien; de bemödade sig att bevisa, att dessa oroligheter snarare borde tillskrifvas privathat, tvister emellan officerare o. s. v. än en allmän ande af missnöje, och försäkrade, att de, sedan sin utnämning, användt allt, för att afvända och förebygga

sådane olyckliga tillfälligheter. Ministrarnes svar ställde någri ledamöter alldeles icke tillfreds; de frågade skarpare efter några enkla omständigheter, så att presidenten måste lägga sig emellan, för att bibehålla ordningen. Ministrarne måste naturligtvis låta det mästa bero på deras företrädare. Hurvida Cortes's pluralitet instämmer med deras president i denna sak, har ännu icke blifvit alldeles klart. — Presidenten Riego föreslog, att updraga ett utskott, utkastet till en allmän amnestie för alla, hvilka lagföras för conspiracy mot det constitutionella systemet, endast med undantag af hufvudmännen för complotten i Cadix d. 10 Mars 1820. D. 9 och 10 var en tvist emellan regimentet Ferdinand VII och gardesgrenadiererne, som gick så långt, att begge partierne kommo till handgemäng utanför Toledo-porten General Morillo gjorde med tillhjälp af ett detachment tungt kavalleri lyckligt slut på striden. Det ena regimentet hade ropat: *Viva Riego!* det andra: *Viva Morillo!* Man säger, att General Morillo i dag blifvit kallad inför skranket.

Ryssland. Skrifvelser från Riga af d. 12 Mars innebålla: Med kriget tyckes det nu vilja blifva allvare. Allt rycker fram. Om några dagar ankomma här fem regementen kavalleri, som besätta kusterna ända till Reval. Till Odessa gå ofantliga transporter med ammunition, som mot den höga fragten af 7 rubel p. r pud fortskaffas dit till lands. Så snart vägarne kunna passeras, bryter det väl löst. — Den åt Lientenanterne vid flottan, Wrangel och Anjou updragna och af dem i 820 anträd- da upläckts-resan mot Asiens Nordliga och Nordostliga del har hittills gifvit det resultatet, att Asien och America, tvärt emot den nyligen af Engelska Capitainen Burney yttrade förmodan, i trakten af Tschelatskiska udden icke äro förenade genom någon landtunga. Om en sådan förbindelse emellan begge världsdelen äger rum i någon annan därvarande dragt, skall af nämnde resande undersökas; de tillbringa detta år i Neukolymski, uli Nordostliga Siberien, och begifva sig sedermera på vägen.

Vestindien. Enligt skeppsunderrättelser från Port-au-Prince hade Boyer afmarseherat med sitt garde d. 27 Jan., för att med 18,000 man infanteri och cavalleri gå mot St Domingo. En annan Capitaine berättar, att han d. 2 Jan. inryckt i nämnde stad utan ett enda kanonskott.

Från Stockholm.

Thorsdagen d. 11 April.

Några tankar om publicitetens nytta och publicistens bestämmeelse.

Mångenstädes har man hört klagas, att offentlighetens tjänar till ingen ting, att publicisterna må framställa missbruk och förvänd politik, så mycket de behaga, de styrande följa ändock sin gamla stråt, obekymrade om allmänhetens omdöme och om publicisternes demonstrationer. Om detta är sant, så är det ock icke förändransvärdt. Den publicist, som tror sig verka något betydligt på det närvarande, han bedrager sig storligen. Han sår i gammal åker, som redan burit ett säde, och besinnar icke, att en annan sida af jordmånen måste vändas up, innan den nya säden kan få rot. Det slägtet, som upväxer, är ensamt i stånd att fatta, med värma omfatta och drifva till mognad en förändrad tids nya säde. Den gamla stubben grönskar ej mer.

Och hvad är en publicitet, som tror sig verka sjelfständigt och genom sin egen vigt motväga en magtägande faction? Ingen ting annat än ett hjernspöke, en röst utan kropp. Men har hon först bildat ett folk till eftertänka och kunskap, har hon vant det att interessera sig för och begripa allmänna ärender, då har hon blifvit formidabel. Då bortrensas det odugliga och det dugliga kommer i dess ställe. Men dessa under uträttar då icke publiciteten, utan folket. Må man lära sig att alla försök att uträtta något äro föfänga, så länge folket soöver. Det första otacksamma, kanske långa arbetet är att väcka den sofvande; ett arbete, så mycket svårare, som den enda bundsförvanden är just den ännu sofvande. Just för att någonsin få ett stöd, måtte publiciteten ensam icke blott hafva begynt kriget, utan äfven länge fortsatt det. Mången svår stöt måste lära hvar och en, som vågar en dylik strid att försigtigt blott gå steg för steg och icke våga så djärfva företag, att han kan förstöras, innan han har något att stödja sig på. Men han skall äfven noga vakta sig att göra orättvisa utfall eller brandskatta bundsförvandters onråde. Förakt och harm skola afskyla vännerna till hans sak och förblanda henne med oädla afsigter. Fien-

derna skola upplöcka hans onyttigt afskurna sneda pilar och använda dem mot honom sjelf.

Dessa betraktelser äro kanske nu att behärta mer än någonsin. Å ena sidan har publiciteten verkligen förskaffat sig ett anseende; hvar på intet säkrare bevis finnes, än den nyss inträffade händelsen, att en Konungens rådgifvare, ett StatsRåd, funnit sig föranlåten att offentligen förklara sina tänkesätt, och det opåkallad, och endast i anledning af en tidnings-artikel, däri ingalunda talades till eller emot honom. Han förklarar väl, att hans handlingar ej komma att bestämmas af tidningsartiklar; men den handlingen, att han afgaf en dylik förklaring, var dock föranledd af en tidnings-artikel. Just under det han förklarar sitt oberoende af publicisternas yttranden, har han således ändock hyllat yttranderättens magt. Och det synes ej eller så orätt att låta öfvertyga sig någon gång af en annans på skäl grundade tanka, den må komma från hvem som häldst, äfven från en så ringa person som en publicist. Ty, sanning och skäl äro saker, dem det äfven kan vara den af lyckan minst uppsatte tillåtet att finna. Med det ädla förklarandet att i allt ämna följa grundlagen kan det således någon gång vara förenligt att äfven lyssna till ett förnuftigt ord af en skriftställare, som råkar att hafva en god tanke, i fråga om grundlagens förstånd och det allmännas fördel. Man kan ofta icke värja sig mot detta lysnande, äfven om man låtsar sticka fingrarna i öronen och skriker, att man ej vill höra. Den store Pitt erkände offentligen, att han lärt mycket af den bittraste opposition och dess organer.

Å andra sidan påminnes man då och då om tillvarelsen af personer, som icke tyckas äga någon häftigare passion än hatet mot publiciteten. Vehiklet för dessa tid efter annan uprepade påminnelser är en tidning, som ej försmår att göra sig till ett magasin för de vildsintaste och mot hans eget interesse mest stridande diatriber, då så påfordras. Genom nämnde tidning upstufvas, några gånger om året, dessa så ofta ragouserade skällsord om vindsgluggar, om tjuguariga publicister, om egennyttiga afsigter, om orolighets-anda o. s. v. Genom honom blifva vi påminde om tillvarelsen af personer, som icke låta inpräglade hos sig det min-

sta begrepp om constitution och dess betydelse, utan oafbrutet tro, att vi ej hafva Ministrar, att vår Konungs ansvariga rådgifvare icke äro annat än nollor, emedan Konungen kan fatta sina beslut emot deras tanka, att Ministerstyrelse vill säga något helt annat, nemligen att Ministrar äga besluta, m. fl. barnsligheter, dem man knappast behöfver mer än nämna, för att göra dem löjliga eller afskydda.

Att dylika filosofer skola framför allt hata publiciteten, är en gifven sak. Då de ej kunna ådaga lägga dess otillbörlighet eller skadlighet, söka de förlöjliga eller svärta publicisternas personer. Det är, i den fina världens ögon, ett oförlåtligt fel att vara fattig och icke kunna lefva såsom gens cömme il faut. Således framkastar man, med eller utan skäl, den tanken, att desse publicister, som vilja förstå sig på statsaker, endast äro folk, som — bo i vindskamrar. Hjälp icke detta skäl ensamt, så framdrager man ett annat: man diktar — ty om veta är väl ej så särdeles frågan — att publicisterna äro tjugnåriga pojkar. Härmed menar man just icke, att ungdom i allmänhet bör hindra någon att bekläda embeten, gifva råd och yttra sig öfver allmänna angelägenheter. Men man skall på ordentlig väg halva åtkommit denna rättighet; man skall, genom lyckans eller gunstens tillskyndelse, hafva stigit dit, hafva ordentligen genomgått sina grader, ehuru skyndsamt. Med ett ord, man skall vara något, för att, såsom ung, få våga att begripa något i allmänna ämnen.

Denna lycka halva dock publicisterna i allmänhet ilke, ehuru de i allmänhet ej eller hafva den lyckan att vara unga. Att de ej heller ofta äro ålderstegne, därtill är lätt att finna skälen. Det är endast i Sverige man på den sidan angriper publicisterna. Annorstädes kan man förebrå dem hvarjehanda saker; men man medger dock, att de ej kunna vara okunniga barn, så vida de nemligen äro i stånd att väcka någon allmän upmärksamhet. Frågan är icke, såsom man föregifver, att göra sig till målsman för allmänheten; utan blott att samtala med henne, att fournera henne med faeta och att däröfver yttra sin tanka, öfverlemnande sedan åt sakens beskaffenhet och skälens godhet, om den enskilda åsikten skall blifva den allmänna. Är allmänheten, den upl. sta allmänheten, intresserad af samtalet, så bevisar detta, att hon icke anser publicisten ovärdig sin upmärksamhet.

Publicisten bör njuta samma fördel som hvarje annan medborgare, att icke dömas efter annat än skäl och bevis. Kan han icke vederläggas, så böra hans läror och hans granskningar njuta

samma rätt som hvars och en annans gärningar, att icke bedömas efter några gissningar eller tvidningar, utan efter hvad de tydligen äro. Till dess han är öfverbevisad om brott, är hans person lika helig som hvarje annan medborgares. Smädelse och skällsord om afsigter äro lika låga, då de komma från den högt uppsatte mot den obetydlige, som tväntom.

Men om ock denna rättvisa nekas honom, om han och hela hans stånd anfalles med de ilsknaste och mest obestyrkta tillvitelser, om man icke kan afhålla sig att med förakt bemöta ett yrke, däri likväl mången agtningvärd, mången med stora kunskaper och skarpsinnighet utrustad man tillåtit sig att deltaga; så bör dock publicisten häraf ingalanda rubbas i sin föresats, utan, föraktande äfven den högt uppsatta inbilskheten gå öfverryckt sin väg och verka på dem, som ej anset sig för föruäm att emottaga intryck af skäl och bevisning, äfven om de komma från den obetydlige medborgaren.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Constantinopel skrifver man under d. 25 Febr.: Vår omätliga stad, som sedan flera veckor varit lugn, blef i dessa dagar försatt i ett glädjerus, som ej kan beskrivas; den fruktade Ali Paschas hufvud uppsattes d. 23 Febr., jemte dödsdomen, öfver Serajens port. Alla innevänare råkade i rörelse, för att betrakta detta fruktade hufvud, och alla turkar voro i segeryrsla. Som en Sultanna i Serajen d. 10 blifvit förlöst med en prins, som erhöll namn af Mehemed, så bidroge begge dessa glada händelser, att bringa turkarnas entusiasm till det högsta. Sultanen utdelade många nådebetyg, lösköpte fångar i Bagno, satte några Armenianer på fri fot, och åduglade på allt sätt sin glädje. Ali Paschas besegrare blef dock mest af alla belönad; Hans Höghet bar utnämnt honom till Chan (Furste, eller Prins af blodet, emedan Sultanen kallar sig sjelf Chan) och General-Gouverneur öfver Rumelien, samt meddelat honom oinskränkt fullmakt i hans verkningskrets. Med Alis hufvud öfverlemnades Storherren äfven dess Kastan och Sabel, hvilken senare skattas till fyra millioner piaster, emedan fästet är besatt med de största diamanter. Kastanens värde skattas till tolf millioner piaster. Men däremot skall skatten i Janina endast utgöra hundrade millioner piaster, hvarföre några mena, att Chorschied Pascha tillägnat sig större delen däraf. Man försäkrar, att Capudan Pascha snart skall afsegla till Arkipelagen med en ny af-

delning af fyratio skepp. Engelske ministern, Lord Strangford har d. 16 Febr. erhållit den begärda konferencen. Meningarne äro delade; de flesta draga goda slutsatser däraf; turkarne skola hafva lofvat Lord Strangford, att genom facta ofördröjligen bevisa Kejsare Alexander, att de ingå på hans fordringar; andre tro, att saken icke avancerat genom denna conference, då turkarne endast lofvat. Internuntien erhöll för tio dagar tillbaka en utomordentlig courier; men man är ännu i okunnighet om hvad han medbragt. Han har begärt en conference, och det tyckes, såsom om Ryssland beviljade Porten en termin, för att antaga eller förkastade dess fordringar. Två regementen artilleri med fyratio piecer uppbryta om några dagar till den af Perserne angripna gränsen. — Den 10 Mars utbröt en resning ibland den turkiska besättningen i Jassy, hvarvid den olyckliga staden blef plundrad och sattes i brand. Enligt tidigare underrättelser hafva äfven blodiga scener förefallit i Bucharest emellan d. 25 och 27 Febr., och i Jassy gick det rykte, att turkarne i den senare staden genom mord och brand ville sira den 7 Mars, såsom årsdagen till deras trosförvantes mördande. Beklageligen hafva de således hållit ord. Bref från Leipzig af d. 26 Mars innehålla: Enligt i detta ögonblick genom estaffette från Wien ingångna underrättelser, hade en Courier dit ankommit, som lemnat Constantinopel d. 6 Mars om aftonen, och hvilken medför den underrättelse, att Divanens tänkesätt, sedan utställningen af Ali Paschas hufvud, blifvit så förändrade att man knappt mera kan tvilla om krig. — Enligt skrivelser från Corfu, ända till d. 7 Mars, hvilkas innehåll likväl fordrar bekräftelse, har den turkiska flottan blifvit uphunnin af de grekiska skeppen vid Patra och drifven in i viken vid Lepanto. Tillika skola de turkiska trupperne, som gått i land vid Patra, till större delen blifvit nedhuggne af den utaf Senaten upbådade allmänna landtstormen, och flyktat till Patra. Sjöträffningen skall hafva vara från d. 3 till d. 5 Mars, till och med natten emellan d. 3 och 4. — Nya bref från Corfu bekräfta underrättelserna från Morea om turkiska armadans nederlag. Kolokothron skall först hafva angripit turkarne vid deras landstigning på nnden Pappa vid Patra, och slagit dem. Turkarnes flotta skall nu vara blockerad i viken vid Lepanto, och grekerne bygga batterier på kusten, för att angripa dem till lands och vatten.

Spanien. P^o H^r Cangas proposition beslöt Cortes d. 7 Mars att fransför allt sysselsätta sig 1.0 med Budgetten; 2.0 med nationens politiska tillsänd, 3.0 med de ultramarinska provinserna.

Propositionen att kalla ministrarne för skranket; skedde d. 9 genom 28 deputerade. — Ministrarne anförde öfver orsakerna till händelserna i Barcelona, att första anledningen därtill varit ett emellan milisen och militär-antoriteterna upkommet missförstånd, emedan militärcommendanten påstått, att nationalmilisen, till följd af reglementet stod omedelbart under hans befäl; hvaremot milisofficerarne och i synnerhet Öfverste Costaville, att milisen, bildad af borgare som endast gjorde frivillig tjänst, icke skulle vara skyldig militär-antoriteterna passiv lydnad. Sedan, vid gula febreus utbrott, linie-trupperne och äfven många milisofficerare lemnat staden, hade förhållanderne ständigt mer invecklat sig o. s. v. — Flere deputerade tadtade med stor bitterhet den gång, regeringen följt i denna sak, då den tyckte velat upställa läran om den passiva lydningen såsom grundsats, och i Barcelona, så väl som i Sevilla, icke funnit något annat medel, att lugna sinnena, än att rigta artilleriet med kartecher emot folket. — Herr Saavedra anförde Greve Torroblancas mord af anticonstitutionella. Ministrarne svarade, att orsaken vore regeringen bekant, och att mördaren kommit från Madrid; men att intet politiskt, utan icke hithörande personligheter lågo till grund därföre.

Änteligen, på den anmärkningen, att man öfver allt klagade öfver milisens skeende entledigande, ehuru densamma ensamt vore i stånd att förekomma och hämma oordningar, sade ministrarne: Sådane besvär hade visserligen kommit till regeringen, och tycktes vara grundade; men regeringen, som på det strängaste var förpligtad att förfara efter lagarne, hade måst bringa den lagen i fullbordan, hvarigenom milisens uplösning blifvit beslutad till d. 1 Mars, och skulle emedlertid veta att taga nödiga åtgärder. — Denna session var ytterst liflig, och presidenten såg sig flera gånger nödsakad erindra ledamöter att ministrarne icke stodo här till förhör, utan för att gifva uplysningar. — Den 12 Mars hafva Cortes, efter ganska lång discussion med 67 röster emot 63, förkastat en proposition af 53 deputerade, enligt hvilken ingen deputerad, förr än ett år efter uphörandet af dess functioner såsom sådan, skulle kunna emottaga någon anställning af Konungen. Man anser denna ministerial-partiets svårt vunna seger såsom verkan af ett Herr Arguelles tal. Den 13:de blef en proposition af deputeraden Romero första gången upläst; till följd af densamma skola (emot författningen) ministrar på en enda deputerads förslag kunna ställas under anklagelse. — Man försäkrar, att Konungen föse sin afresa, hedrat Ge-

neral Riego med en lång audiens och utomordentligt förtroende, samt därpå föreställt honom för drottningen och lemnat honom allena med henne. -- Den tvist, som uppstått emellan corpserne af Madrids garnison, har lyckligen blifvit bilagd genom generalerne Morillos och Riegos mellankomst och den 14 fraterniserade soldaterna å begge sidor.

Frankrike. D. 23 Mars antogo de deputerade, efter lång och häftig debatt, pairernes förbättring till tryckfrihetslagen, med 245 röster mot 99, och fortsatte de följande dagarne discussionen öfver Budgetten för det inre. Ifrån Rochelle berättas, att några underofficerare, som alltid lefde bättre än deras sold kunde tillåta, och på hvilka man därför var upmärksam, hade upgjort det anslag, att den olycklige 20 Mars uppsätta den trefärgade fanan, mörda de fleste officerarne vid regimentet jemte de borgerliga auctoriteterna, och bemäktiga sig arsenalen med 30,000 gevär o. s. v. På föranstaltande af Öfverste Toustain af 45 regementet blefvo d. 19 ellofva och d. 20 tre underofficerare arresterade utaf regimentets egue grenadierer, och skola ställas inför rätta. Man fann dolkar, patroner och uprortskrifter hos alla. Ingen officer är comprometterad. Staden blef lugn.

Uti Gen. Foys sednaste tal rörande Frankrikes politiska förhållande förekommer mot slutet följande: Tron J, mine Herrar; att uphörandet af vårt inflytande i Italien icke skall vara af de största följder i framtiden för det landet och anorstädes? med orätt skullen J vagga er i säkerhet. Jag måste göra er upmärksamme på en nära hotande händelse, en händelse, som skall hafva stora följder för Italien. -- Påfven är utmattad af hög ålder och apostoliska mödor, och man säger högt i Rom och i Wien, att, om han dör, en Österrikisk Prins. Cardinalen, Erkehertig Rudolph, Erkebiskop i Olmütz, skall komma på den heliga stolen. Det skulle icke kunna vara likgiltigt för utbredandet af ultramontanska läror. Sedan vi blifvit så små i Italien, blef Österrike ganska stort där, och vi skulle icke vara i stånd, att hindra conclaven, att sätta en österrikisk Prins öfver Katholska kyrkan. . . . Andra närmare liggande, lifligare intressen fordra er allvarsammaste upmärksamhet. Spanien (otålig rörelse.) besvärar sig öfver Frankrike, öfver våra föregifna sanitets-åtgärder; det säger, att vi uptagit dess emigrerade och att lazaretterne vid Pyreneerne icke äro annat, än anvista punkter till lättare communication emellan factionisterne i Spanien och deras möjligen förbundne i Frankrike. Det påstår, att de Navarriska banden, som kalla sig: Tronens här, erhålla

sin sold af fransyska händer. En spansk tidning; just den, som, genom en ton af måtta, gifver allt hvad den säger en officiel karakter, anförer facta häröfver, uppgifver namnet på den, som förskjutit fonderne härtill, äfven som på den pariserbanquieren, som emottagit dem. (En röst: "visserligen icke Herr Lafitte") Spanien besvärar sig vidare öfver det sätt, hvarpå det behandlas på denna sidan Pyreneerne, här i Paris, i de rådande bladen och från denna tribunn, där man låter förstå, att plågor af alla slag, skola snart utgutas öfver Spanien; dess uprorsstiftare skola förnya 1792 års upträden i Frankrike. (Röster på högra sidan: "Det är beklageligen att frukta.") Jag, för min del, håller dessa spådomar för brottsliga (tumult till höger); Ja, mine Herrar, för brottslige. De, som med så mycket välbehag tillåta sig dem, skulle betänka, att intet gör så lätt förtrogen med brott, som att outhörligt förutsätta möjligheten ja till och med angifva sannolikheten, och till hvad ändamål väl? Speculera icke dessa journaler i sjelfva verket på så rysliga missdåd, på det de må utfalla till deras förmån? (Ja, ja! på venstra sidan. Häftiga afbrott på den högra.) Beräknen J kanske, att de fastigaste af alla händelser, händelser, som måste komma låren att resa sig hos hvarje man af känsla och ära, om de inträffade, längre fram skulle kunna gifva en förevändning, att beröfva oss äfven de sista friheter, som blifvit oss öfrige? -- (Häftigt ropande på högra sidan). Att de möjligtvis skulle kunna tjena, att förskaffa valmännen af det privilegierade ståndet icke allenast dubbelt, nej tredubbelt votum? (Häftigt utbrott). Att förstöra sjelfva denna tribunn, från hvilken ännu röster våga ljuda till de förtrycktes försvar, och national-friheternas hämnande? -- Nej; mine Herrar, de skola icke gå i fullbordan, desse frihetsfiendernas mörka spådomar; den constitutionella monarkien, den constitutionella friheten, skall befasta sig, emedan alla uplysta män älska den, och de uplyste äro alltid de moderataste, då det icke gifves någon fiende att bestrida; befasta sig skall friheten genom Spanska nationens orubbeliga fäderneslands anda (Flera röster; "Ja, såsom 1793.") Den skall befasta sig utom Spanien, ty öfver allt skola regeringarne slutligen erfara, att de endast då äro starke och varagtige, när de grunda sig på den allmänna viljan, när de göra gemensam sak med sina folk.

Från Stockholm.

Måndagen d. 15 April.

En blick på Sveriges ekonomiska läge och vinst af 1809 års revolution.

Det var nödvändigt, det var hög tid, att revolutionen år 1809 skedde. Däraktiga företag, icke beräknade efter landets krafter, politisk envis stolthet, förenad med politisk vanmagt, illa anlagda och kanske sämre utförda planer, ett odrägligt tanketvång, ekonomisk oreda, förfärliga skatter, ifrigt bibehållande af gamla illiterala förstörande principer — allt detta påkallade revolutionen.

Nyare tider kunna framvisa en mängd revolutioner, föranledda af samma orsaker, men på olika sätt utförda. Då en nation begynt revolutionera sig, hafva dess slumrande krafter vaknat, nytt lif strömat genom dess ådror, dess pulsar klappat häftigare af förhoppningar; den har, med ett ord, sett för sig en ny och ljus bana, en pånyttfödelse; ingen ting har ansetts böra äga bestånd blott därför, att det varit gammalt; de som upfattat den sanna idén af en pånyttfödelse, hafva trots syftmålet vara att ur den gamla massan utveckla en alldeles ny skapelse, fri från de fel, som gammal vana och gamla missbruk, under den långa förruttelse-tiden, tillskapat; de hafva, med ett ord, sett för sig ett nytt land, ett nytt folk, som för första gången skulle gifva sig lagar och inrättningar, och som kunde gifva sig dem så mycket fullkomligare, som ej blott tänkarnes speculationer utan äfven en lång erfarenhet utpekade, hvad som borde sökas eller undvikas.

Att dessa glada förhoppningar icke alltid blifvit upfyllda, kommer därutaf, att så många olikartade intressen blandat sig i spelet, att så många enskilda afsigter satt sig emot det goda och antingen hindrat det att besintas, eller ock sökt förstöra det, sedan det blifvit beslutadt. Sålunda hafva upstått reactioner, contra-revolutioner och, med ett ord, allt det, som gjort revolutioner förhatliga. Deras goda följder hafva uteblifvit eller åtminstone blifvit fördröjda; de onda hafva egentligen framträdt.

Äfven Svenska nationen vaknade och begynte andas och hoppas friare, så mycket nämligen som

dess medfödda eller tillskapade tröghet tillät. Mången, som hade hjärta och förstånd för fäderneslandets väl, begynte tro på kommande bättre tider. Och de hade rätt att hoppas, men orätt att de hoppades. Inga skakningar, inga våldsamma reactioner voro att befara; men man hade bordt förutse, hvad som också inträffade — att nationen åter somnade. Den yttrandefrihet, som upstod, var icke af den natur, att kon kunde bilda något allmänt tänkesätt och därigenom trygga sin egen existens. Att folket ville uplysas, sågs af den ifver, hvarmed äfven de då utkommande skrifter i politiska och ekonomiska ämnen elukades. Men först och främst ledsnade man snart vid skrifter, däri nästan ingen ting var att finna, utom smädelse och djärfhet; och sedan kom 1812 års reaction, utan att möta något betydande motstånd. Constitutionens döda bokstaf stod kvar; men uplysning, nit för allmänna ämnen, styrelse-principer, allt var på samma punkt, som före revolutionen.

De mest i ögonen fallande orimligheter i våra inrättningar hade man hoppats afskaffade — och de stå kvar. Det intrasslade, outredbara system för grundskatters utgörande är till punkt och pricka det samma som alltid och gör nödvändig en skara af räkenskapsmän. Ständernas uprepade befallningar hafva ännu icke förmått lyfta täckelset, hvarunder rikets grundskatter och kronans ständiga tillgångar göma sig — hafva, med ett ord, icke kunnat framtvinga en Rikshufvudbok.

Vid revolutionen stadgades näringsfrihet — och näringstvånget har gått sin jämna gång.

Länge hade man klagat öfver den ofantliga embetsmannaskaran — och den är ökad i ganska stort mått.

Folket som betalar statens behof och följaktligen bör känna dess tillgångar, har genom sina ombud fåfängt, fastän enhälligt, yrkat att få revidera Tullmedlen.

Den Ekonomiska lagstiftningen, som understundom griper in i brottmåls-lagstiftningens ömtåligaste delar, är kvar och utöfvas, ej blott af regeringen, utan af Landshöfdingar.

Grundlagen har väl stadgat något om det vigtigaste i en constitutionel monarki, Ministrars ansvarighet. Men huru litet detta verkat, synes

af den förbistring, som råder i detta ämne, af den ifver, hvarmed en hop författare ännu förfäktat satsar, som alldeles göra ansvarigheten till ett tomt ord.

Hvad åter embetsmäns ansvarighet i allmänhet vidkommer, så stå vi nästan på samma punkt, som före revolutionen: den orimliga och med frihet, d. v. s. allas likhet inför lagen, oförenliga grundsats, att embetsmannen endast kan tilltalas af embetsman, är ännu i full kraft och utsträckt till alla, ehuru lagen blott stadgar den om domare. I stället att uphäfva detta orimliga stadgande, har man blott tillskapat en ny åklagaremagt, som skall vara folkets, men som är ingen ting mer än en ny embetsmans. Och en embetsman huru förträfflig som helst, kan aldrig blifva tillräcklig att fylla bristen af frihet för hvar och en att sjelf sköta sina angelägenheter.

Representationens alla brister jemnades orörda, ehuru de allmänt erkändes. Med ett ord: det är långt ifrån att allt, hvad patrioterna och tänkarna hoppades och hade skäl att hoppas af revolutionen, inträffat.

Imidlertid framlyser riktigheten af hvad här är sagt icke så skarpt i något ämne, som i fråga om beskattningen och statens behof. Vi hafva därföre föresatt oss att updraga en talia, med jämförelse mellan riksstaten år 1696 och år 1817 eller Carl XI:s och Carl XII:s sista regeringsår. Denna jämförelse skall ådagalägga, att ett utarmadt och till hälften af sin talrikhet nedsatt folk måste utgöra en ofantligt större beskattning, och det i saker, dem landet ej frambringa, utan blott genom yttre tillfälligheter kan vinna, nämligen penningar och mynt. Den beständigt tillväxande embetsmannaskaran har vid hvarje sednare Riksdag måst anropa nationen om lönesförbättringar, och har vunnit dem. Detta är hufvudgrunden till den oformliga tillväxten i folkets onera.*)

Då man ser på hufvudsummorna af 1696 och 1817 års riksstat, finner man den förra utgöra i spannmål 1,079,040 tun, $2\frac{1}{2}$ kappar, eller i silfver specievärde 1,618,560 R:d 16 sk. 1 rst.; den sednare åter 1,240,164 tun. 16 kap. spannmål och 4,581,718 R:d 42 sk. $4\frac{3}{4}$ rst. i silfvervärde, det vill säga $\frac{2}{3}$ mera spannmål och $2\frac{8}{10}$, eller nära 3 gånger mera i silfvervärde, än hvad skatterne måste inbringa år 1696.

För sina stora utrikes besittningar och guvernementer ägde svenska statsverket dessutom år 1696 en utgift af 595,126 tun. 18 $\frac{1}{2}$ kap. spannmål eller

*) Den i fråga varande tabellen medföljer nästa nummer, och af de upgifter, den innehåller, få vi antcipera följande.

däremot i silfver svarande 592,699 R:d 41 sk. 11 rst.; så att 1696 års stat, med anslagen till alla de utrikes stora fortifications- och embetsverken, utgjorde i spannmålsvärde 1,474,166 tunnor $21\frac{1}{2}$ kap. och i silfvervärde 2,211,250 R:d. Men däremot ägde Sverige då följande yttre, numera förlorade, stora inkomster till statskassan, nämligen af:

	Dal, S.mt.
1.0 General Gouvernementet Liffland med	
Gouvernementerna Riga och Ösel, omkring	700,000.
2.0 Gen. Gouvernementet Pomern med	
Gen. Gouvernementerna Wismar och	
Stralsund - - - - -	250,000.
3.0 Gen. Gouvernementet Estland -	400,000.
4.0 Gen. Gouvernementet Ingermanland	300,000.
5.0 Gen. Gouvernementet Brehmen -	150,000.
6.0 Hela Finland, med Wiborgs, Nylands	
och Österbottens Län - - - - -	305,000.

Summa Dal, S.mt. 2,105,000.

eller i silfvervärde 1,052,500 R:d och däremot svarande spannmålsvärde 701,666 tunnor $21\frac{3}{4}$ kap. Hela den ännu återstående delen af Sverige, ehuru pressad af skatter den ansågs i Carl XI:s tid; bidrog således till riksstaten då i spannmålsvärde 772,500 tunnor eller $\frac{1}{2}$ mindre, samt i silfvervärde 1,158,750 eller i det närmaste 4 ($3\frac{1}{2}$) gånger mindre än år 1817. Men då ägde, såsom vi så se, Konungen och det Kungliga huset en vida betydligare stat än nu, och riket behöfde helt andra försvars-krafter, i synnerhet till sjös. Flottan bestod då af 44 örlogsskepp ifrån 130 till 48 kanoner, utom fregatter och många andra fartyg ifrån 40 till 24 kanoner. Denna flotta var och måste, i afseende på läget af Sveriges provinser, vara herre i Östersjön, ehuru hon då redan var betydligt minskad, emot i Gustaf v.s. tid, då hon utgjorde omkring 60 stora linieskepp.

Förvånande är förhållandet emellan de ordinarie tjänstemännens antal i de upräknade embetsverken, år 1696 emot år 1817, sedan Sverige förlorat sina utrikes besittningar. Hela Carl XI:s embets- och tjänstemannacorps utgjorde, såsom man vet, omkring 6000 personer. År 1792, då Sverige ännu ägde qvar en stor del af Finland samt Pomern, hade civil- och militär embets- och tjänstemännens antal varit till 13,175 personer; men år 1817, då dessa besittningar voro förlorade, steg embetsmannacorpsen till 19,433.

Tabellens första artikel visar en förundrande skillnad mellan det Kungliga Husets och det Kungl. Hofvets stat åren 1696 och 1817. Den förra var anständig för en enväldskonung; men alldeles icke öfver måttlig såsom den kunnat vara, då

den af honom sjelf anslogs. Den utgjorde något öfver $\frac{1}{10}$ eller nära $\frac{1}{5}$ af hela rikets skatter, och evaluerad efter silfrcts och spannmålens gemensamma värde nu för tiden, skulle den hafva utgjort 762,353 R.d g sk. 4 rst. i silfver, eller långt öfver hvad det Kungliga huset ägde i papper år 1817.

Detta sistnämnde år var det Kungliga Husets stat i spannmål 129 121 tunnor, d. v. s. 2 $\frac{67}{100}$ (eller nära 3) gånger mindre än Carl XI:s, och i silfver sp. 24,205 R.d mindre. Den utgjorde blott $\frac{1}{10}$ eller omkring $\frac{1}{7}$ af hela rikets skatter till staten. Detta var en följd af det förhånda århundradets aristokratiska anda som fick luft vid Carl XII:s död. Denna betydliga minskning i det Kungliga husets stat (en minskning, som utgör $\frac{1}{10}$ af hela rikets skatter) länder icke det skattdragande folket till någon lindring, ty en ännu större förhöjning har tillkommit civil- och militär-staterna.

(Forts. o. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Semlin skrifer man under d. 18 Mars: Öfver Belgrad bringa tatarer vigtiga underrättelser från Constantinopel ända till d. 10. Ali Paschas död har icke allenast gjort de sämre turkarne, utan äfven sjelfva Divanen, segerdruckna. D. 28 Febr. blefvo, i den Divan, hvartill Janitschar Ortornas föreståndare och många Ulemas blifvit inbjudne, (hvilket endast plägar ske vid ett krigs utbrott) alla ryska hofvets fordringar förkastade, oagadt engelska och Ötterrikiska ministrarne ifrigt rådt till deras ovilkorliga antagande. Reis Effendi förklarade därpå för dessa ministrar, medelst en i alla hänseenden för Ryssland sårande note, att Porten icke tänkte ingå uti de gjorda fordringarne, att Ryssland brutit tractaten i Bucharest, emedan det vägrat utlemnandet af rebellen Suzzo, vänskapligt uptagit honom och understödt honom med penningar. Äfven Alexander Ypsilanti hade visat sig i rysk uniform och varit en hemlig agent för ryska hofvet. De christnas tempel skulle man först återställa efter att hafva qväft den Grekiska insurrectionen, och furstendömena Moldau och Wallachiet kunde likaledes först utrymmas efter denna tidpunkt. Hvad änteligen benträffade Hospodarernes utnämning, så ville Porten alldrig mer därtill utnämna Greker (hvarigenom på visst sätt deras politiska tillintetgörande blifvit askunnadt). Notan är affattad i de mest opassande uttryck för Ryska Kejsaren, hvars kärlek till freden säkerligen hela Europa känner. Högst märkvärdig är den

däruti rådande föraktliga ton. Från Wien bekräftas dessa underrättelser, med det tillägg, att en courier från Constantinopel dit anländt d. 6 Mars med den omnämnda noten, hvilken genast blifvit comunicerad med Ryska ministrarne Grefve Golofkin och Tatitschew, hvarefter dessa affärdade den med en courier till St. Petersburg. — Vid Nissa samlar sig en Turkisk armee, äfvensom vid Bosniens gränser. Från tragten omkring Sophia upbryta Turkarne emot Donau. Många förmoda Turkarnes snara inmarsch i Servien. Furst Milosch skulle vid krigets utbrott kunna blifva försatt i en betänkelig belägenhet. — Enligt bref från Corfu af d. 25 Febr. skall Chorschid verkligen sedan han skickat Aliä hufvud till Stambul, låtit begrafva dessöfriga dödliga öfverlevor med alla de ärebetyg, som tillkommo en Visir och Pascha af tre hästsvansar. Ali skulle ännu längre hafva kunnat försvara sig, om endast den icke befästade öen midt i sjön blifvit i hans våld; men den var intagen af några erfarne Hydrioter, som gått i Chorschids tjenst. — Sulioterne, man må säga hvad man vill hafva icke gjort något förbund, hvarken med Ali, eller med Chorschid. — Af de skatter, som voro hufvudsaken, hvarföre han bekrigades, skola endast 12 till 15 Turkiska millioner funnits i castellet. Det är bekant, att han låtit försänka många jernkistor fulla med guld i sjön, men att han hvarje gång låtit afslå hufvudet på de arma sjömännen, som besörjt därom, och att de således äro svære att finna. Andra delar af hans skatter befinna sig i hans födelseort Tepeleni och i Argyrokastron, som Turkarne ännu icke innehafva, förmodeligen äfven i det nästast uttagliga bergsslottet Suli (Kaho-Suli), där en Alis Bolukbaschi commenderar. — Epiros är ännu på långt när icke lugnt, ej eller äro turkarne ense med de Helleniska och Albanesiska stammarne, som bebo det. Underliga rykten gå om uptickter, som skola hafva blifvit gjorda i Alis papper, och hvilka compromettera ansedde män. Efter fulländandet af Hellas's interimistiska statsförfattning, vinna krigsrustningarne nytt lif. Kon- tejoannes och Pallaskas, hvilka Odysseus lemnade qvar i ställningen vid Thermopylerna, hafva vunnit en ny seger öfver 12,000 turkar, som från Mædonien ville intränga i Livadien. Kokokothron, en af de fyra Peloponesiska fältherrarne, har med 8000 man upbrutit till Akarnanien, och där förenat sig med de Anatoliska skarorna. Demetrios Ypsilanti tågar äfven med 10,000 man ur Peloponesos, Attika och i ötien, emot Thessalien.

Spanien. Den andra bataljonen af infanteri-regementet Asturias, som Riego rommenderade

på Isla de Leon; har inryckt i Madrid under oändligt jubel af den emot detsamma till mötes uttågade folkmängden; den blef vid Vincentsporten emottagen af deputationer från alla härvarande civil-corpser, och ledsagades till Cortes' palats under allmänt viva. Mänskapet hade för öfrigt alldeles utnötta och söndriga uniformer, hvarföre subscriptioner genast öppnades till dess beklädande. Cortes hafva skänkt en fanått en deputation af denna namnkunniga bataljon, och däremot såsom skänk emottagit den sabel, som Riego bar vid constitutionens utropande. En deputerad proponerade, att uphänga denna sabel till evigt minne i salen, och att tillika besluta, att bataljonen och hela arméen gjort sig väl förtjente mot Spanska folket. Under det att detta förhadades, hade General Riego öfverlemnadt ordförandet till en af vice Presidenterne. Den 16 Mars afgaf det öfver denna sabels uphängande utnämnda special-utskott sit utlåtande af det innehåll, att det bästa bruk man kunde göra däraf, vore, att åter tillställa den åt General Riego, på det han måtte bruka den till constitutionens försvar, likväl så, att han efter Generalens död skall förvaras uti national-depoten ibland andra vapen, som försvarat fäderneslandets rättigheter. — Detta antogs, med det tillägg, att orden: Fäderneslandets egendom, skulle graveras på skidan. Cortes hafva med 67 röster mot 48 antagit en af 60 deputerade undertecknad proposition, att deputerade, undantagande på Ceremonie-dagar och i deputationer, icke må visa sig i palatset och ministerierna. Ministeriel-partiet hade minoriteten. Den 18 gjorde Hr. Sanchez den viktiga proposition, att de Commissarier, som skola sändas till America, skola förses med så utsträckta fullmagter, att de på stället må kunna utverka uphörandet af alla fiendtligheter och fortfarandet af de samma förhållanden emellan colonier och moderland, som emellan provins och provins.

Frankrike. Vid den nya discussionen öfver tryckfrihets-lagen d. 23 Mars i de deputerades kammare i anledning af den utaf Pairene däri på General Bastards förslag gjorda förändring, bemödade sig de liberale i början, att ännu en gång bringa hela lagen under discussion, och förmädde äfven Sigillbevararen, att, oagadt motpartiets larm, ännu en gång upläsa den hel och hällen; emellertid utverkades genom högra sidan, efter mycken ansträngning, att discussionen inskränktes endast till amendementet. Säsom känt är, hade pairesne i lagen icke allenast återställt ordet: "Konungens constitutionella magt, utan äfven låtit inslyta de rättigheter, hvilka tillkommo Konungen genom

födelsen, och genom hvilka han skänkt sina undersätore chartan. Herr Labbey de Pompières tog häraf anledning, att omständligt historiskt utveckla, huruledes Capetingiska konungarne af ålder endast härledt sin rätt från nationen, såsom de bäste ibland dem alltid klart medgifvit, och den nu regerande Konungen genom förklaringen i St. Owen tydligt bekräftat. Han yrkade utelämnandet af det omnämnda yttrandet i pairesnes amendement, och Hr. Manuel påstod, att kammaren omöjlig kunde antaga hvad som detta yttrande innefattade, emedan, om konungen hade haft en anborn rätt att skänka (oetroyera) Constitutionen, skulle han väl äfven kunna hafva rätt, att återtaga den, likasom Henric IV.s andre efterträdare återtagit Nantiska Edictet, som den förre store och gode konungen hade skänkt sitt folk. Han gjorde den slutsats, att statsförfattningen, så länge den icke ansågs såsom ett contract emellan Fursten och folket, skulle ingiwa föga förtroende åt två millioner innebyggare, som voro ägare af national-egendomar, och allt skulle således stå på lösa skrufvar. — Hans tal afhöordes denna gång med tämmeligt lugn, men däremot upväckte Hr. Bazires försvar för pairesnas amendement ganska stor rörelse ibland de liberale. Han gaf icke otydligt tillkänna, att Konungen oetroyerat Chartan i grund af den rätt, som från hans förfäder oförändradt öfvergått till honom, och att en stor skillnad vore emellan Bourbonernes dynastie och Brunsvigiska huset, som verkligen 1688 afslutat ett contract med engelska nationen; han tycktes ock öfverensstämma med massan af högra sidan, som flera gånger gaf tillkänna, att den höll före, att allt utan undantag, som tilldragit sig i Frankrike från 1789 till 1814, endast varit ett verk af rebeller, som undertryckt nationen och hållit den i tvång. — Pairesnes ändring blef antagen med 245 röster mot 99, såsom man redan känner, och den viktiga lagen således fulländad.

Det är anmärkningsvärdt, att domaremagten, efter begynnelsen af discussionen öfver de begge lagarne, som gifva den en så utvidgad magt öfver pressen, ådagalagt bevis af mer än vanlig måtta vid behandlingen af dit hörande saker. Äfven tyckas de liberale journalisterne, oagadt allt deras knot, känna sig vida lättare, än hittills. — D. 17 behagade Konungen, vid levern, säga till Furst Talleyrand: "Ni har gjort väl, att i en lag, som beskyddar förnuftiga friheter, låta återställa ordet: constitutionsmässig".

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG!

COURIEREN

Thorsdagen den 23 Maji.

Till Allmänheten.

Genom en vanlig anmälan hos Hof-Cantzlers-Embstat, har det lyckats Redactören af Courieren från Stockholm att erhålla tillstånd till en ny tidnings utgifvande. Han har icke gjort synda-bekännelse eller bättringslöfte (såsom man någon gång sett fallna Redactörer göra); han har icke begärt nåd, han har blott efterfrågat, om han ägde kvar en rättighet.

Det är en ton nu att skämta med dessa tidnings-indragningar. Hvad uträta de? säger man; här finnas nog namn att låna eller köpa; Hof-Cantzleren må dagligen draga in en tidning; en annan, med annan titel, kan följande dagen vara färdig. — Så har däremot Redactören af Courieren från Stockholm aldrig tänkt; så hafva ej de tänkt, som utgifvit de tidningar, efter hvilka Courieren f. St., såsom ersättning, tog sin början. Så snart någon deras blad var indraget, sökte han genast tillstånd till en ny tidnings utgifvande, utan att rådfråga den där fina politiken, som kunde tro, att hvad som icke genast beviljades, skulle kunna framdeles beviljas, då sinnena lugnat sig. Denna lära må vara upspunnen i ett fint hufvud; men hos ingendera Courierens Redaction har hon funnit inträde. Orsakerna skola vi söka utveckla.

Man bör så litet man kan söka uplifva och upmuntra konsten att eludera. Hon finnes nog ändock; och en tidning, hvars hela tendens varit att motarbeta henne, bör icke gifva efterdöme däri. Det vore olycksaligt, om man en gång komme därhän, att regering, undersåtare och auctoriteter täflade att med list och bländverk kringgå hyarandra; att ingendera mente ärligt med den andre och blott respecterade det yttre skenet af hans rättigheter. Denna spänning, denna sataniska sinnesstämning, som vore följden af ett dylikt system, skulle snart förstöra grundvalen för all regering, förtroendet. Om ock en regering handlade fiendtligt eller listigt mot oss, så böra vi dock icke handla fiendtligt eller listigt mot henne, emedan hon existerar endast för vår skull. Just detta är det, som både berättigar oss att med obeveklig stränghet granska hennes åtgärder, och som icke berättigar oss att handla emot hennes interesse. En

enskild människa, en moralisk person, med hvilken vi ej hafva någon förbindelse, äger däremot fordra, att vi icke blande oss i hans angelägenheter; men han äger ock icke fordra, att vi skola handla i hans interesse.

Vi antaga alltid, att regeringen handlar med lugn, med öfverläggning, med fullkomlig passionslöshet. Om ock exempel på motsatsen skulle anföras, om dessa exempel uprepades dagligen; så anse vi oss dock aldrig berättigade till den supposition, att sådant bör väntas för framtiden. Äfven efter många stötar, många afslag, många åtgärder, dem vi skulle kunna anse för orättvisor, framträda vi, på samma sätt och med samma lugn, inför styrelsen med våra åligganden, begära rätt (men titta den aldrig) och vänta af alla exempel oförfärade, att få den, ända till dess beslutet i den enskilda frågan fallit. Detta uprepadt hundrade gånger kan ej afskräcka oss att handla likaså den hundradeförta. De personliga obehagligheter, vi kunne hafva af detta förtroende och denna upriktighet, kunna aldrig skaka vår föresats att aldrig bemöta regeringen med hat eller list.

Detta var en grund, hvarföre Redactören af den sist indragna tidningen, utan att afskrämmas genom den erfarenhet, de förra Courierernas redactörer köpt af en utan dom och ransakning förlorad medborgerlig rättighet, utan all tvekan utsatte sig för äfventyret att äfven förlora samma rättighet. Konungens rättvisa och liberalitet värderade den upriktiga tillsförsiglen.

En annan grund finnes, hvarföre redactören ej velat tillgripa den utvägen att försä sig med några i hopen tagna namn, för att genast hafva tillreds en ny tidning. Icke nog, att en tidnings-redaction, som cyklar med sättet för sitt indragna blads återställande, därigenom gör hela indragningen till ett cykel, som på sin höjd väcker löje och förstör all nödig bälvan för lättsinnighet vid en åtgärd, hvarvid en grundlags heliga föreskrifter böra samvetsgrant öfvervägas — och olyckligt vore, om det en gång cyklades därhän, att man kunde säga: jag indrager utan synnerlig eftertanka allt, som jag finner något skarpt eller stötande, ty de hafva ju genast ett ur hopen taget namn tillreds; hopen skrattar åt det förra, såsom

Et det sednare. Olyckligt vore, om äfven folket vande sig att anse godtycket såsom ett föga betydligt ondt, hvars afskaffande icke lönar mödan! Olyckligt vore med ett ord, om godtyckets åtgärder blefve blott ett skådespel, som man lätt-sinnigt kunde uppföra, så ofta man behagade, eller att folk och regering vande sig att leka med hvarandra! Hvad aktning skall till slut en tidningslitteratur vinna, hvars synliga hufvudmän kanske vore slödder, och hvars verkliga hufvudmän blott strafflöst smöge bakom slöddret! — icke nog härmed, säga vi. En man med sann känsla af sitt värde och sina pligter bäfvar vid den tanken, att han dagligen utsätter för faror en mindre erfaren och uplyst människa, som icke kan bedöma vigten eller vanskligheten af hvad som på hans ansvar går ut kring landet. Man kan vara öfvertygad om obrottsligheten af hvad man skriver; men man kan aldrig ansvara för sitt eget omdöme eller för utgången. Vår tryckfrihetslag innehåller hårda arbota straff. Hvem kan vara fullkomligt säker, att man icke en gång kunde göra sig (eller dömas — ty vrånga domar äro ej otänkbara) förfallen till ett dylikt? Huru skulle då en ädelt tänkande man vara till mods, om han störtat en oskyldig usling i olyckan, därur han aldrig kunde räddas, äfven genom den verkliga brottslingens frivilliga upträdande? Hvad ersättning kunde han bjuda den kändande? Antingen skall man vara något liknöjd om medmänniskor, eller ock måste dessa reflexioner hafva något inflytande på beskaffenheten af hvad som skrives.

Af dessa skäl har Redactionen beslutit att uphöra med sin tidning eller, i händelse af indragning, icke låta den ersättas af någon annan, så snart ej mer någon Redactor står att erhålla, som själf kan bedöma de saker, för hvilka han ansvarar, eller inse deras brottslighet eller obrottslighet och således med fullt medvetande och öfvertygelse underkasta sig det ansvar, som artiklarnas innehåll kan ådraga. Denna förklaring har varit nödvändig, såsom redogörelse för det dröjsmål, som inträffat med detta blads utgifvande. Kongl. Maj:ts nåd beslut om indragningens gillande eller ogillande måste först afvaktas, och sedermera har det begärda nya tidnings-betyget dröjt, emedan den sökande förut varit utgifvare af det indragna bladet, och Kongl. Maj:ts nåd vilja således måste inhemtas angående ansöknigen, innan den kunde beviljas. Sålunda har det händt, att det nya tidnings-beviset, som söktes d. 26 April, utgafs först d. 20 dennes.

Utgifvaren framträder härmedelst åter, utan att

behöfva vidlyftigt förklara sina tänkesätt. Sådant, som han hittills visat sig, sådan kommer han hädanefter att vara. Hans förra blad indrogs; han tillstår själf, att han icke inser orsaken därtill. Hade han insett, att det skulle äga någon af de egenskaper, dem Tryckfrihetslagen uppgifver såsom grunder för indragning; så hade han naturligtvis icke skrivit, hvad han skref; ty han har föresatt sig att respectera, äfven utan påminnelse, de rättigheter, som skola skyddas genom rättigheten att indraga tidningar. Han gör blott Allmänheten till domare öfver den frågan, huruvida hans förra blad varit af en fortsärande smädlig egenskap — eller utan skäl och bevis förnärmande personlig rätt — eller vådligt för allmän säkerhet.

Mankan aldrig för ofta upprepa dessa, de enda vilkor, under hvilka den extrajudiciella indragningen af tidningar är medgifven. Julängre världens erfarenhet går, desto mer bekräftar hon den sanningen, att rättigheters blotta utsättande i lagen är föga verksamt, då han ej tillika stadgar garantier. — Hvad är t. ex. billigare, än att ett allmänt blad, hvars syftning är smädlig och farlig för allmän säkerhet, förbjödes och hindras att fortgå på sin föderliga bana? Hvad är således billigare, än att regeringen indraget det? Så tänker den kortsynte och besinnar icke, att den garanterade rättigheten är vederbörandes rätt att indraga, men den ogaranterade är tidningsutgifvarens att förblifva oindragen, till dess han brutit i någon af de ofvan anförda fall. Han är icke tryggad mot misstydnung och har ingen constitutionel utväg att få uprättelse i fall godtycket skulle företaga sig att indraga hvad som misshagat, i stället för hvad som är brottsligt. Det är billigt, att skrifter indragas, i fall de äga någon af de i Tryckfrihetslagen uppräknade skadliga egenskaper; men den viktiga frågan, där ensidigheten och passionerne mest verka, är den, huruvida det fallet verkligen inträffat. Enda medlet att, vid en fullkomlig brist på garanti, någorlunda hålla godtycket inom skrankorna är allmänna tänkesättet. Detta måste således framför allt påkallas och väckas till upmärksamhet, så snart fråga är om godtyckets åtgärder.

Den artikel, som i vårt förra blad begyntes, just som det indrogs, skall i en särskild skrift utkomma, på det allmänheten må få tillfälle att begrundat innehåll, i ett sammanhang och utan det afbrott, som är oundvikligt i en tidning af mindre omfång. Denna särskilda skrift utlemnas till prenumeranterna på Courier en från Stockholm,

såsom ersättning för de numror, hvilka utblifvit under indragningstiden.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Man har inga bestämda underrättelser om förhållandet mellan Ryssland och Porten. Hvad Spectateur Oriental berättar, nemligen att Divan i allo antagit Rysslands ultimatum, är så väl vederlagdt af andra sednare nyheter, att det icke förtjänar något afseende. Att de medlande makterne göra allt, för att hindra kriget, är säkert; och en Engelsk tidning berättar, att Kejsar Alexander förklarar sig ganska böjd att ingå i Englands och Österrikes förslag och att en congress skulle komma att hållas. Källan för denna uppgift är mindre tillförlitlig, och en annan tidning bestrider den. Krigsrustningarne och trupparnas samling kring Constantinopel tillkännagifva ingen ting fredligt. Pascharne företaga bland annat, att bland sitt folk bilda så kallade Dehlis (ursinniga), d. v. s. sådana, som icke sky den säkraste död, utan försvara Islamismen i det yttersta. Alla Janitscharer äro färdiga till uppbrott. — Reis Effendis note, af d. 28 Febr. har icke blifvit emottagen af Österrikiska hofvet, som i stället gjort nya ifrigare förmaningar till Ryska ultimatumets antagande. Reis Effendi har blifvit förvånad öfver denna enträgenhet; och något svar var ännu icke afgifvet d. 11 April. Från Warschau berättas imedlertid af d. 3 dennes, att Porten visar ifrån sig alla de främmande Ministernes föreställningar. Imedlertid vilja vissa politici sluta af Kapudan Paschas sogling åt Arkipelagen, att Turkiska regeringen anser sig säker från Donau sidan.

Mot Persien hafva 14,000 man tågat från Scutari. Kriget på den sidan har redan begynt. Persiska arméen såges commenderas af Schackens son.

Turkiska flottan, som d. 7 April under Kapudan Paschas befäl afgått till Arkipelagen, består af 7 linieskepp, 5 fregatter, 5 corvetter och en mängd mindre fartyg. I Tschesme troddes hon komma att intaga ännu mer trupper och därpå gå mot Chios, hvilken ö revolterat. Denna resning beforderades i synnerhet af 4 à 5000 Samier, som d. 23 Mars landstego på ön. Chioterne väntade dem, signal-eldar lyste snart från alla berg, och inom kort tid voro 30,000 man samlade. Turkarne i hufvudstaden utsände på recognoscering 500 man, hvilka snart återkommo med mycken skyndsambet och spridde allmän förvirring. Hela Turkiska styrkan, 4000 man, kastade sig in i citadel-

let, dit de släpade med sig 80 personer, och där ibland Erkebiskopen, såsom gisslan. Kl. 3 e. m. inrykte Grekerna i staden. Följande dagarna, d. 24, 25 och 26, användes att erbjuda Turkarne fritt aftåg, hvilket anbud besvarades med kanoneld mot staden. Grekernas anförare, Furst Logotheti, satsatte sig med en regerings organisation. Under tiden tilltogo förskräckelsen och våldsamheterne i Smyrna. Grekerne där måste gömma sig. Under rättelsen om revolutionen på Chios har i Constantinopel verkat allmän bestörtning och stagnation i handeln; alla där vistande Chioter häktades.

Angående sjödrabbningen vid Patra har man ett bref från en af Grekernas Amiraler (Nicolaos Apostolos), enligt hvilket Turkiska flottan var 66 segel stark, men den Grekiska blott 60. Endast den häftiga vinden hindrade Grekerna att i grund förstöra sina fiender. Desses linea genombröts dock, och endast 10 a 12 Grekiska skepp kunde komma till drabnings. Turkarne, illa tilltygade, flydde till Zante, hvarifrån de flydde, följande dagen, hem till Alger, Alexandria och Constantinopel. Grekerne hemsände sina skepp, utom sex, som i Rniasan intogo 120 Sulioter, seglade till Murtu, för att taga några där liggande Turkiska fartyg, men bortvisades af en Engelsk brigg, hvarpå de åter utskeppades Sulioterna och gingo att blokera Patra, som belägras af Kolokothron, hvilken då nyss nedgjort 500 Turkar.

Gen. Normann skall hafva lefvererat Turkarna en slagning och vunnit seger. Först vid sin ankomst till Navarrino lopp han stor fara att upsnappas, då det med krigsförråd och vapen från Frankrike lastade skepp, hvarpå han var, utanför hamnen anropades af Turkiska Amiralsskeppet; men man släppte hans skepp, med den enkla förklaring, att det var italienskt och bestämdt med varor till Italien, utan undersökning igenom, och ännu samma natt hade Generalen den oförmodade lyckan, att komma nog tidigt till Navarrino, för att rädda platsen; ty den där befälhafvande Öfversten Mercati öfverlemnade honom genast befälet. De första skotten från fästningen beröfvade Turkiska Amiralsskeppet sina maste, och de trupper, det redan satt i land, blefvo dels störtade i hafvet, dels tvungne, att åter hastigt inskeppa sig. Härefter kallade Helleniska Senatens General Norrman till sig.

Rörande krigshändelserne i nedre Thessalien och det egentliga Hellas äro endast rykten i omlopp; man talar om en stor träffning, som Turkarne skola hafva förlorat vid Zectun och Neopatra emot Odysseus, och hvari Paschan af Drama skall hafva blifvit död.